

Ismeretterjesztő Könyvtár

A modern életben legszükségesebb ismereteket népszerűen tárgya-ó vál alatt.

WILLIAMS ARCHIBALD
UJKORI HÍRES UTAZÓK

Rendkívül érdekesen és tanúságosan megírt összefoglalása az ujkori fel-fedező utazások történetének.

Magyarra átdolgozta a MIKES LAJOS. Vászonkötésben 8 korona.

CHARLES R. GIBSON
A MODERN VILLAMOSSÁG

Az egyetlen modern tudományos színvonalon álló összefoglaló népszerű könyv a villamosságról s technikai alkalmazásáról.

Angolból fordította HAJÓS REZSŐ. Vászonkötésben 8 korona.

WILLIAMS ARCHIBALD
**A MODERN TECHNIKA
NAGY ALKOTÁSAI**

A legnagyobb technikai művek ismertetése a laikus számára.

Átdolgozta PÉTER JENŐ. Vászonkötésben 8 korona.

SCOTT ELLIOT
**A PRIMITIV EMBER
HAJDAN ÉS MOST**

A kezdetleges népek életének és szokásainak hű és érdekes leírása.

Fordította SCHÖPFLIN ALADÁR. Vászonkötésben 8 korona.

WILLIAMS ARCHIBALD
KORUNK TALÁLTMÁNYAI

A legújabb találmányok érdekes, vonzó és könnyen érthető magyarázata.

Átdolgozta SZILÁRD RICHARD.

Előszóval ellátta ZEMPLEN GYÓZÓ. Vászonkötésben 8 korona.

Ezen könyvek megrendelhetők:
Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érde-kes vadászati fénykép-felvéte-leket közöl. Szakszerű cikkeit ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben fel-világosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadász-területek árverésének idejét közli.

A díszesen kiállított lap ha-vonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK
LAPUNKRA HIVATKOZNI

OLCSÓ „PRIMUS”
a főzés, szén és fa helyett petróleum-gázfűzővel

főz. Egyszerű és veszélyte-len, nem kor-moz és nem füstöl. Rend-kívül kevés : petróleum fo-gyaszta mellett óriási hőt fejt ki, ennélfogva a

LEGOLCSÓBB FŐZÉS!!

Kapható:

Ringeisen-Testvéreknél Budapest, V. Hold-u. 21.

Saját érdekében

tegyen egy kísérletet az új szab. amerikai impregnált **FÉMISZTÍTÓ KENDŐVEL.**
Előnyei: Bármely fém tárgy gyors és egyszerű keze-lésben hőmunkáig tartó **tűkőrfényt nyer.** Minden eddigi tűzveszélyes folyékony fémisztitót fölösle-mul. Sohasem szárad ki, nem koplik, nem horzsol, olcsó és gazdaságos. Ára 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Mindenütt kapható. — Kereskedőjénél kérjen ingyen mintát.
FŐRAGTÁR: FORSTNER JOZSEF GYÁRSNÁL BUDA-PEST, IV. KER., BEALTANODA-UTCA 4. SZ.

**MOLNÁR FERENC
NÉGY KÖNYVE**

2 Korona 10 fillér.

- Gyerekek 30 fillér (Rajzok.)
- Pesti erkölcsök 60 « (Humoros rajzok.)
- Ma, tegnap, tegnapelőtt 60 « (Vasárnapi krónikák.)
- Báró Márczius és egyéb elbeszélések 60 «

Mindenhol kapható!

Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

**SZELLEMES, MŰVÉSZI,
KÖNNYŰ ÉS ÖTLETES**

könyveket vigyen magával, ha útra indul.

10 könyv 3 korona

- Ambrus Zoltán, Lillias. Elbeszélés.
- Bíró Lajos, Elbeszélések.
- Lagerlöf, Az ezüst bánya és egyéb elbeszélések.
- Lakatos L., Lancelot és egyéb történetek
- Maeterlinck, Családi kör (Interieur).
- Maupassant, Családi körben. Elbeszélés.
- Pekár Gy., Laczika mamája és egyéb tört.
- Prévost, Végredelet és egyéb történetek.
- Provins, Hogyan fognak meg bennünket.
- Szini Gy., Bolond könyvek.

Mindenhol kapható!

Egyes számokat külön is be lehet szerezni **30 fillérért.**

Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

VASÁRNAPI UJSÁG

40. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 4.

Szerkesztéségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával több.
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldj is csatolandó.

OROSZOK A LÖVŐÁROKBAN.

A tóparti gyilkosság.

Regény.
Irta Ambrus Zoltán.

(Vége.)

Egy nappal azelőtt, hogy vasutra ültünk, elmentem Agenorhoz, búcsúzni.

Ebben az időben már, vagy két hét óta, kevesebbet voltam Agenorral, mint régebben, a mikor csak az eső meg az eszharangzó választotta el bennünket egymástól. Agenor tudniillik, a legutóbbi időben, nagyon összebarátkozott azzal a fiúval, a kivel nevetve rohant ki a próbáról, a mikor én olyan feldúlt lélekkel vártam rá. Ez is színészgyerek volt és Agenor azt kívánta, hogy esküdtesük fel néma cimborának és vegyük be a «Kis Színház» tagjai közé. De nekem nem tetszett ez a fiú és nem akartam elhívni hozzánk. Ettől fogva Agenor nem jelent meg nálunk minden délután, csak minden harmadik-negyedik napon és egyre többet kóborolt az új barátjával a fűvészkertben vagy a nagy erdőben. A hová én nem mentem velők. Szívesebben maradtam otthon, egyedül; és a míg ők futkároztak, én örökig egy helyben üldögéltem; a térdemen könyvet tartottam, de nem tudtam olvasni; és ha senki se ügyelt rám, bambán bámultam a levegőbe, a hol rémeket láttam.

Búcsúzkodni, vasárnap délelőtt mentem el Agenorhoz, a mikor tudtam, hogy otthon találom, még pedig a nélkül, hogy az új barátját is látnom kellene.

Csakugyan otthon volt s épen az utolsó simitásokat végezte el a legjobb kis színházban. Ott diszlett, a szoba közepén álló nagy, kerek asztalon meg egy pár szalmaszéken a többi kartonpapírból készített kis színház is. Megolvastam: már tizenegy kis színháza volt.

Ekkor jutott eszembe először, hogy: ugyan minek neki ez a sok kis színház?! Hiszen egyik olyan, mint a másik!... még a diszleteik is majdnem egészen egyformák!...

Megkérdeztem tőle.
— Hja!... felelt, felsőbbes mosolylyal — gyakorolni kell, ha az ember valamire akarja vinni!... A ki nem gyakorol sokat, abból soha se lesz semmi!...

Elmondta neki a nagy újságot.
Meglepetten nézett rám és azt kérdezte:
— Így hát nem látal többet és ezentúl nem leszünk barátok?

— Dehogy nem! — feleltem. — A nagy vakációt ezentúl is mindig Debreczenben fogom töltöni. És ha lehet, karácsonykor meg husvétkor is lejövünk a nagymamámhoz. De már a nagy vakáció sincs nagyon messze... Így nem sokára megint itt leszek.

— Akkor hát jól van — felelt. — És addig is írhatunk egymásnak. Majd kitalálok egy titkos írást, az ábecét megküldöm neked és ezen levelezünk. Így senki se fogja tudni, mit írunk egymásnak.

Azt hittem, szóba hozza nagy titkunkat: a tóparti gyilkosságot. Én — kivált most, a mikor a titkával elmegyek messzire! — nem mertem beszélni erről.

Mintha nem is gondolt volna rá.
— Aztán, ha akarod, ma délután még játszhatunk színházat. Akarod? — kérdezte.
— Nagyon jó lesz — feleltem. — Most legalább a testvéreim is megláthatják, milyen ügyes színésznek képeztél ki.

— No, még sokat kell tanulnod! — mondta Agenor.

Másnap felutaztunk Pestre.
Mikor a vonat megindult velünk s kisírtam magamat azon, hogy meg kellett válni a nagymamától és hogy Debreczenben a nagyurasságot, a szabad mozgást meg az elkényeztettséget hagyom ott, szegényes kárpótlásul azzal kezdtem biztatni magam, hogy: de, viszont, a rossz álmotól is meg fogok szabadulni, mihelyt az új világba érek.

Tévedtem.
Az új világban úgy rémlett, mintha egy

holttest elől szöktem volna meg, de a holttest feltápászkodott és kísérteljeivel utánam jött volna.

Kegyetlen hónapok következtek. Újságot kezdtem olvasni, de az újságban csak azt kerestem, hogy nem fogták-e el Agenort a csendőrök?

Ha az előszobánk csengője élebben szólalt meg, összerementem. Néha az egész testem remegett, mialatt kipislogtam, vajjon nem látom-e a folyosón a csendőrök kakastollát?... vajjon nem azért csejtenek-e, hogy engem, a bűnpalástolót, «a törvény nevében» letartóztassanak és vasra verjenek?

És Agenor nem írt!
Nem küldte el a titkos írást és ennek az ábecéjét; nem írt még annyit sem, hogy üdvözl.

Írtam neki én... nem kaptam választ.
Végre elérkezett a nagy vakáció s lementünk Debreczenbe.

Agentort már nem találtam ott. Megtudtam, hogy Lóránt visszaszerződött Temesvárra és Agenort magával vitte.

De ha Agenort nem is találhattam meg Debreczenben, megtaláltam ott, a miről már kezdtem vétkesen lemondani, a gyógyulást!... Egyszer, irtalmas lelkek, nem is sejtve, milyen nagy jót tesznek velem, a *Notre-Dame-i toronyór*-ról kezdtek beszélgetni, a jelenlétemben.

Megütötte a fületem ez a név: Eszmeralda. Hallottam, hogy egy olyan leányról van szó, a kinek a toronyban rejteget egy csunya torzszülött. Aztán megint egy név... ez a név: Phoebus de Châteaupert!...

A kaszinó könyvtárában hozzájutottam, ha nem is a szindarabhoz, legalább a regényhez. Alig kezdtem lapozgatni, már sok helyütt a szemembe ötlött a Phoebus de Châteaupert név.

Itt van, itt van, itt van!... Phoebus de Châteaupert kapitány!... Ez az én Satopper Főbuzám!

A hályog leesett a szememről. Megértettem, hogy Agenor mégis csak bolondá tette.

És fellelékzettem, mint a ki a sötét, penészes, patkánynyal teli börtönből, a hol megöszült, végre kijut a szabadba, a napfényre.

Olyan boldog voltam, hogy egy cseppet sem tudtam haragudni az én Agenor barátomra. Ellenkezőleg, hálát éreztem íranta, a mért módot adott rá, hogy az ő kegyelmet adó segítségével nélkül is, akkor is, ha már ő eltűnik az életemből, magamtól is ki tudjak szabadulni a bűnhődésemből.

Igaz, ugyancsak meglakoltam azért a kis dicsekvésért. Keservesen, czudarul, rettenetesen. Azt mondhattam: az életnek ezt a félesztendéjét elvesztettem... mert nem igazi élet az, ha az embernek nincs semmi öröme. És hónapokon meg hónapokon át annyira szenvedtem, a mennyire csak egy ostoba kis fiú tud szenvedni, a ki még ott tart, hogy — mert őt akármilyen csekélység boldoggá teheti — szeretné boldoggá tenni az egész világot.

De talán nem szenvedtem hiába.
Akkor tanultam meg: uralkodni magamon, és nem szólni arról, a mi bánt, akármilyen forrong bennem... a mi a hasznos tudományok közül alighanem a leghasznosabbik. Akkor tanultam meg, hogy: soha se szabad dicsekedni, mert ez a másinak mindig kellemetlen. És akkor tanultam meg, hogy a részvétet azok érdemlik meg a legjobban, a kik, mikor szenvednek, hallgatnak, «mint a sir»...

Hogy, mindez idejekorán megtanultam, Agenornak köszönhetem... és mindig hálával gondoltam Agenorra.

VII.

Nagyokat suhant az idő szárnya... Már harminczöt éves voltam.

A mikor kineveztek egyetemi tanárnak, sok gratuláló levelet kaptam és a sok között volt egy, a mely igazán megörvendeztetett.

Agentort írta.
Hogy emlékszem-e még rá? Meg arra, hogy valaha régen, nap-nap után színházat játszottunk, Debreczenben, a nagyanyám házában?

Ó nem felejtett el engem. Még ma is emlékszik rá, milyen volt akkor az arczom. Azóta nem látott, de bizonyos benne, hogy rám ismerne az utcán.

Sokat hallott rólam. Boldényi bácsitól is, másoktól is. Az újságokban is számtalanszor látta a nevemet. Tudta, hogy már régóta azok közt emlegetnek, a kiknek a legszebb jövőt jósolják. Azért mégis nagy örömmel olvasta, hogy már most, fiatalon, katedrához jutottam. Tisztában van vele, hogy milyen nagy, ritka dolog ez. És büszke rá, hogy az a kiváló fiatal orvos-professor, a kinek a nevét ma már az egész ország, sőt a külföld is ismeri, kis fiú korában őt a barátságára méltatta.

Hát ő csakugyan színész lett. Eddig a vidéken kóborolt, de most felkerült Pestre. Szerződötték a Népszínházhoz, a hol a jövő hónapban fog fellépni először.

Mindig szeretettel gondoltam rá és nagyon szeretne egyszer látni. Tudja, hogy rendkívül elfoglalt ember vagyok, de ha egyszer egy-két órát áldozhatnék neki, ezzel őt igen boldoggá tenném. Olyan kedves volna, elbeszélgetni egy kicsit a régi ismerőseimről s a régi szép időkről!

Ha időt szakíthatok rá, hogy egyszer találkozzunk, ne féljek tőle. Sajnos, nem lett belőle Talma; de azért nem afféle éhenkórász figura, a kinek a társaságát szívesen kellene.

Ezeket az utolsó sorokat bátran elhagyhatta volna. Akkor már, talán öt-hat év óta, kétszer is láttam a színpadon az én Agenor barátomat és tudtam, hogy nemcsak mindenütt kedvelt, sőt ünnepelt, hanem igazán tehetséges, kitűnő színész lett belőle, a ki meglepően finom izlésével, mindig friss ötletességével és különösen egyéniségének ritka kedvességével nagyon kivált a környezetéből.

Akármilyen nagy és komoly volt az elfoglaltságom, a színház megmaradt gyöngémnek. Minél több alakban láttam a betegséget, a nyomorúságot, meg az életért rimázkodó haldozlást, annál szívesebben kerestem az esti órákban az elszórakozást, a felejtest. És ha naphosszat csupa rémséggel kellett foglalkoznom, este leghamarább a színház tudott felüdíteni.

Valahányszor egy vagy két napra vidéki városba vetődtem — és épen azokban az években gyakran szállított el vidékre a dolgom — mindig megtudakoltam, játszanak-e a színházban, s ha azt hallottam, hogy: igen, végignéztam a színpapot, nem találok-e meg rajta gyermekkori barátom nevét?

Így kétszer is láthattam Agenort a színpadon; előbb Pozsonyban és később Temesvárott.

Először valami francia bohózatnak a fiatal szeleburdiját játszotta és mindjárt megkapott a szeretetreméltóságával, mozgásának természetességével és ügyességével, meg azzal a bosszorkányos elevenségével, melylyel az egész előadásnak valami káprázatos sebes iramot tudott diktálni.

Örömmel vettem észre az egész megjelenéséből — nemcsak az öltözékéből, hanem a föllépéséből is — hogy a vidéki színészeknek a legszerencsésebbjei közé tartozik, a kivéte-

lek közé, a kiket közönség és igazgatók annyira kényeztetnek, hogy szemmel láthatóan megszabadultak az anyagi gondtól.

Temesvárott, a hol már egy angol operettnak a főszerepét játszotta, még kedvesebbnek találtam. A mit ekkor produkált, abban annyi fantázia, kedves humor és légius könnyedség volt, a mennyit nem mindennap látni se együtt, se külön-külön. És volt a játékában valami elektrizáló... de hiába próbálgattam kifejezni ezeket az impresszióimat... tulajdonképpen az ilyesmire nincsenek szavaink.

Észrevehettem, hogy karcsú, elegáns alakját, mely valami pillangószerű kecsességgel röpködött jobbra-balra, hűséges figyelemmel követi a hölgyek pillantása s az a szoprán örömrivalgás, mely felvonások után a «Lóránt!... Lóránt!...» nevet zengette, sipította és csipogta, meggyőzhetett arról, hogy az én Agenor barátomat az egész hölgyközönség nagyon csinos fiúnak találja.

Én is azon a véleményen voltam, hogy Agenor csinos legénynyé fejlődött ki, de azért volt az alakjában valami, a mi nekem nem tetszett. Csak ez az egy nem tetszett rajta; de, mint husz és egynéhány évvel ezelőtt, újra megütötte a szememet, hogy: egy kicsit hosszú a nyaka.

Nem rajtam mult, hogy már akkor nem találkoztunk. Pozsonyban, az előadás után, he akartam menni az öltözőjébe, de az utolsó felvonásban nem volt dolga s akorra már elment a színházból. Nekem pedig másnap reggel haza kellett utaznom.

Temesvárott is kerestem. Megtudtam, hogy előadás után a szomszéd vendéglőben fog vacsorázni. Oda mentem s egy félórával később ő is megjelent, de nem egyedül, hanem egy gyönyörű teremtséssel, a kit egy idősebb hölgy kísért. Úgy gondolkodtam, hogy ebben az órában aligha örülne a találkozásunknak, és még a késő éjszakai vonattal hazautaztam, a nélkül, hogy kezét fogtunk volna.

Most, hogy fölkeresett a gratulációjával, megleghány levelem feleltem neki és kértem, hogy a következő este vacsoráljon velem, abban a vendéglőben, a melyet Budapesten a legjobbnak tartok.

Eljött és meglepett vele, milyen keveset változott. Volt az arczomban valami gyermekies kedvesség, a melyt soha se vesztett el.

Miután elmeséltük egymásnak, micsoda nevezetesebb dolgok történtek velünk huszonnégy év alatt, én is gratuláltam neki, hogy végre fölkerülhetett Pestre.

— Nem igen van köszönet benne — felelt — mert itt nem annyira a művészet, mint inkább csak a robot vár rám. A mit én mostanában csinálok, az csupa «tréfa, terefere, táncza», a hogy valamelyik új operettnel mondják, főképen táncz, vagy inkább: örökös ugárándozás. Ez pedig átkozottul unalmas dolog nekem, a kinek az egyetlen örömom, ha Schopenhaueret olvashatom. Aztán meg kezd már fárasztani is.

— De különben jól vagy?
— Köszönöm, semmi bajom.
— És az édesapád?

— Hát csak megvan. Egész nap fúr-farag, ácsol, fest, pepecsel, tesz-vesz, ide-oda szaladgál... neki meg az az egyetlen öröme, ha futhat-fáradhat csupa haszontalanságért. A mellett zárkózottabb és szomorubb, mint valaha; néha hetekig egy szavát se hallani.

— Zárkózott és szomorú volt már a mi gyermekkorunkban is.

— Igen, az édesanyám és még inkább a nővérem halála óta. Ezt a kis testvéremet soha se tudta elfelejteni.

— Pedig mindez már nagyon régen volt, ugye? A mikor Debreczenben laktatok, a nővéred már nem élt?

— Oh, nagyon régen!... A nővérem kilenc éves korában halt meg, én pedig két évvel fiatalabb nála... hát úgy hét esztendősen lehettem akkor.

— És más testvéred nem volt?

— Nem. A kis Hedvig nővérem volt az egyetlen testvérem.

Már nem emlékezett a tóparti gyilkosságra.

VIII.

Aztán két vagy három évig nagyon sokszor láttam Agenort a színházban. Az angol tánczos operettek divatja akkor érkezett el dühögésének tetőfokához s ezeknek az opereteknek nem a fő szereplő, hanem Agenor volt a starja. Mert Agenor nemcsak gyönyörű ködtetően kecses könnyedséggel és a szemfényvesztőkre emlékeztető testiügyességgel, hanem a mellett olyan féktelen tüzzel és a rugalmasságnak meg a sebességnek valami olyan netovábbjával tánczolt, hogy látni is szédítő volt. Csak egyszer talált, ha nem is magához méltó, de legalább olyan partnerre, a ki vele «lépést tudott tartani»... a mikor a később világszerte Rosita néven emlegetett Sárosi Rózi elöbűt az ismeretlenségéből és még nem került el Párisba. Abban a félévben, míg Agenor Sárosi Rózival tánczolt, a kit a leány szerencsésebb estein «magával tudott vinni», akárhányszor hallottam, hogy az emberek így lelkendeztek körülöttem:

— Ezek már nem tánczólnak, ezek repülnek!

Egyszer Agenor eljött hozzám és azt mondta:

— Kérlek, nekem van valami kis tüdőcsécs-hurutom vagy talán gégehurutom... akármilyen, mindenesetre jelentéktelen dolog. Hanem ez a semmi egy idő óta annyira kaparja a torkomat, hogy azt a kevés számárságot, a mit a színpadon még beszélnem kell, meg azt az egy-két rongy kuplét, néha alig tudom ki-nyögni. A doktoraim, a színházi orvos meg a specialistám, a kik már nem tudom mióta hiába bajlódnak azzal, hogy ettől a kellemetlenségtől megszabadítsanak, legújában arra unszolnak, hogy kérdezzek meg téged. A specialista esküszik, hogy te most valami új kezelésmóddal foglalkozol, a mi épen erről jó. Hát én nem szívesen háborgatlak ilyen számársággal, de hogy nyugtom legyen ettől a két embertől, a kiknél te mindenesetre okosabb vagy és sokkal többet tudsz, kérlek, ha nincs nagyon terhedre a dolog, ha épen ráérsz, nézz meg és aztán rázz le a nyakadról. Megvizsgáltam. Már alig volt tüdejé.

A lelkem mélyéig meg voltam rendülve. De — milyen furcsa állat az ember! — iszonyú meghatottságban is keresztül villant a fejemen, hogy mennyire félt akkor, a mikor a Kutyafejű Tatárral való csatája után egy kicsit vértét a füle.

— Kedves öregem — szólaltam meg — ez a kis hurut, az igazán semmi. Sokat cigarettázol. Hanem épen ideje, hogy ettől a kis rekedtségtől megszabadítsunk, mert ha még tovább is elhanyagolod, könnyen megtörténhetik, hogy évekig nehézséget fog okozni neked a színpadi beszédben, az éneklésről nem is szólvá. Szóval, ha elejét akarod venni, hogy ez a kellemetlenség örökössé válhassék és komolyan akarod, hogy minél hamarabb végképen megszabadulj tőle, akkor szépen összekapolsz és azonnal elutazol Dávosba.

Ez volt az utolsó szalmaszál. Nem maga vagy nem csak maga a klimatikus hely. Hanem Dávosban, olyanok, a kikkel tudományos érdeklődésből összekötöttesben állottam, épen akkor kísérleteztek egy új módszerrel. És én hittem abban, hogy ez az új módszer, jobban, mint bármi egyéb, konzerválni tudja az állapotot... tehát magát az életet... legalább egy időre.

Nevetett.
— Elképzelem — szólott — milyen arczot vágná a direktorom, ha én most, szezon közepén, csakugyan azzal állanék elő, hogy holnap el akarok utazni Dávosba!...

— A direktorodat magamra vállalom. És tudod mit? Ha nem akarsz menni, hát viszlek!

Ha ő már nem emlékezett a tóparti gyilkosságra, nekem eszembe jutott, hogy mit fogadtam meg esküvel, több mint egy negyedszázaddal ezelőtt: «Én, Gombos István, esküszöm a rejtelmes hatalmakra... a Mágia minden csodájára... hogy Lóránt Agenort barátomná fogadom!... esküszöm, hogy hű társa leszek még a számkivetésben is!»...

Ugyis készültem Dávosba. Hát egy pár hónappal előbb megyek... ennyi az egész különbség.

— Tréfálsz? — kérdezte Agenor.

Nem; nem volt kedvem tréfálni.

— Meg akarom mutatni neked — feleltem — hogy olyan helyet ajánlottam, a hová szívesen elmegy, a ki ismeri, minden baj nélkül is.

El voltam készülve rá, hogy a színház igazgatója akadékoskodni fog s akkor azt mondom neki:

— Ragaszkodik hozzá, hogy Lóránt a színpadon haljon meg? És hogy a sok ugárándozás, bolondozás, énekelgetés és táncz után egy nagy vérömlés fejze be a felvonást? Hát ez már ma is megtörténhetik!

Ezt a kis haragos szónoklatot soha se mondhattam el. Az igazgatónak nem volt ellenvetése. Alighanem hallotta a másik két doktortól, hogy nagy baj van. Még arra se szólt semmit, mikor megmondtam, hogy Lórántnak már aznap este se szabad fellépnie.

Agentornak semmi se volt gyanus. A nagyhercegeket nem utaztatják nagyobb kényelemben, mint a milyekben én vittem el őt Dávosba; és a nagyhercegekről sem gondoskodnak jobban, mint hogy én gondoskodtam róla, az úton is, ott is.

Ha valaki két évizedt óta egy nap se mulasztotta el a tíz órán át tartó munkát, akkor már jogot szerzett ahhoz a fényűzéshez, hogy urasán láthassa el a nagybeteg barátját.

— Neked annyi tenger pénzéd van? — kérdezte Agenor, mikor látta, hogy külön kocsin megyünk.

— Hát van elég — feleltem. — Sokat keresek és nem érek rá elkölteni.

Csakhogy későn mentünk.
Vasárnap érkezünk meg és az új módszerrel való kísérletéhez legkorábban kedden lehetett volna hozzáfogni.

Hétfőn délután két óra tájban kinn sétéltekünk a napon, Agenor lakásának fejedelmi, teremmagyságú erkélyén. Agenor egy chaise-longue-on dülöngélt; én egy pár hazulról érkezett sürgönyt néztem át. Ezeket akkor adták a kezembe, a míg ebédeltünk, és csak most bontottam ki.

— Az ebéd pompás volt — szólott Agenor. — De ilyen kitűnő ebéd után nem színi!... ez mindent elront!... Csak legalább egyetlenegy cigarettára gyújthatok rá!... Ebéd után, egyetlenegyét csak elszíhatok!...

— Rágyújthatok épen, ha olyan nagyon kívánod!... De okosabb volna, ha lemondanál róla — feleltem. — Úgy látom, nincsen bennem elég komoly akarat, hogy hamarosan megszabadulhassál a rekedtségedtől.

— Eh, nincs nekem semmi bajom! — mondta.

Most már soha se gondolt a halálra. Odaadtam a kikönyörgött cigarettát, bevette a szájába és meggyújtotta neki.

— Ejnye, he nagyszerű cigarettád van!... — szólott, az orrából eresztgetve ki a füstöt. — Még soha se szíttam ilyen fűt!...

Megnézegette, megint bevette a szájába és látszott az arcán, hogy milyen nagy kéjjel szívja.

Én tovább nézegettem a telegrammokot. Egyszerre a cigarettát kiesett a szájából és hátrahanyajtott.

Odahajlottam hozzá. A cigarettát még égett a földön, de az ő pulzusa már nem vert.

Hanyatt fektettem és lefogtam a szemét... Mintha csak az imént láttam volna, hogy a forgószél sebességével pergeti Rositát s aztán úgy tánczólnak, mint a villik.

Önkéntelenül felpillantottam a magasba. Az ég csodálatosan szép volt, fenségesen nyugalmas, isteni békességű, és mozdulatlan, mint a temető.

Arra gondoltam, hogy ez az élet, a melyik most elmúlt, csupa «tréfa, terefere, táncza» volt.

És így fohászoktam magamban:

— Atyánk, a ki vagy, akárhól!... vajjon mit kívánsz tőlünk... és ugyan mit akarsz velünk?...

NÉMETVILÁG BRÜSSZEL UTCÁIN.

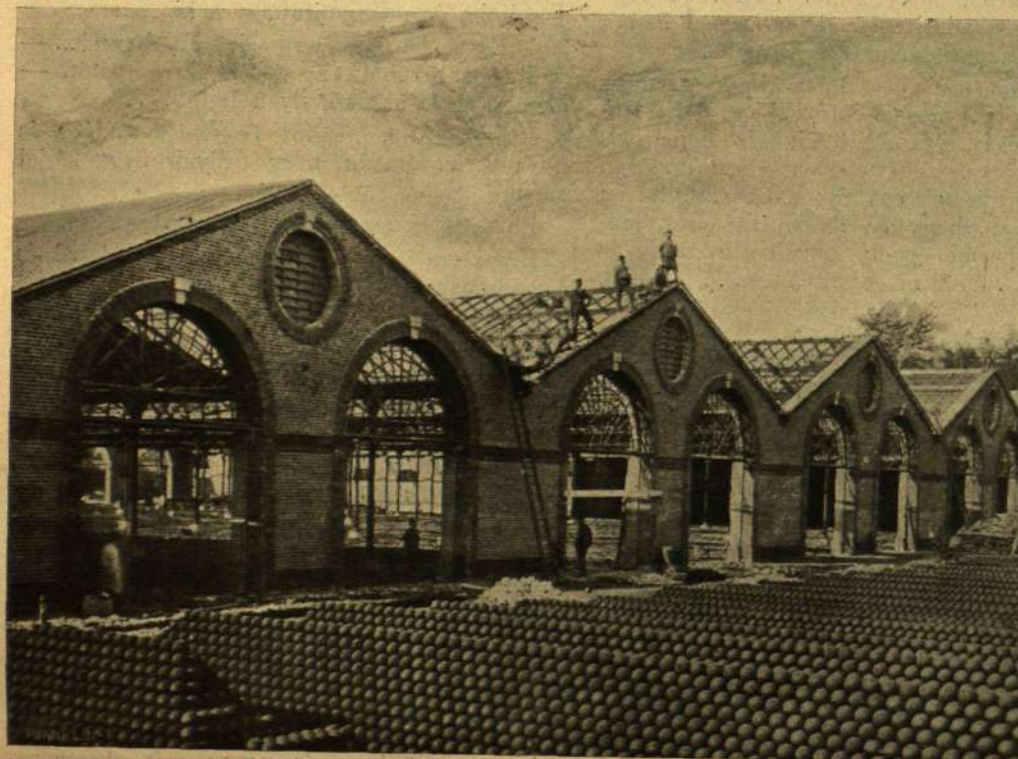
NÉMET KATONA BELGA SZAMÁRFOGATON.

A BRÜSSZELI NÉMET FŐPARANCSNOKSÁG ELŐTT.

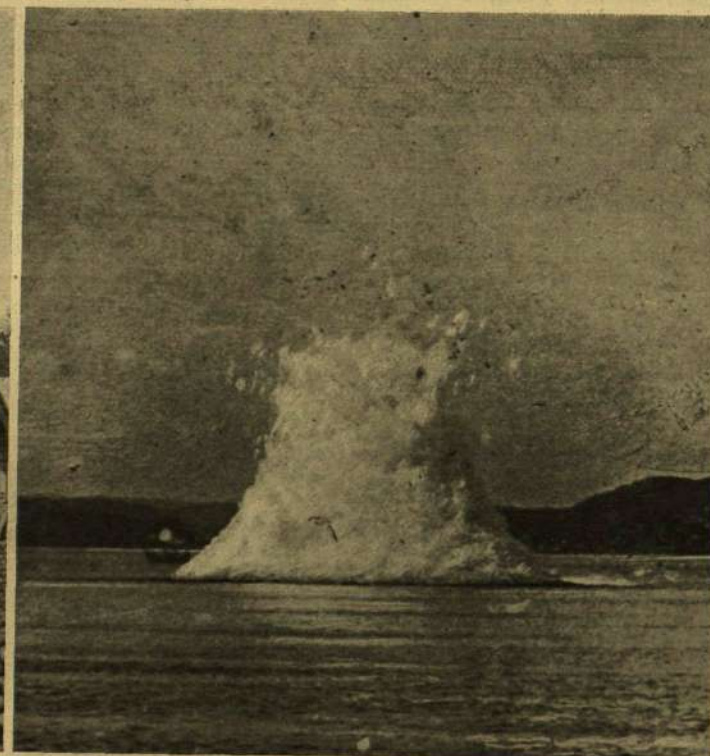

NÉMET KATONASÁG UZSONNÁJA EGY BELGA PALUBAN.

ÁGYÚGÖLYÖK HALMAZA A LEHAVRE-I ARZENÁL ELŐTT.

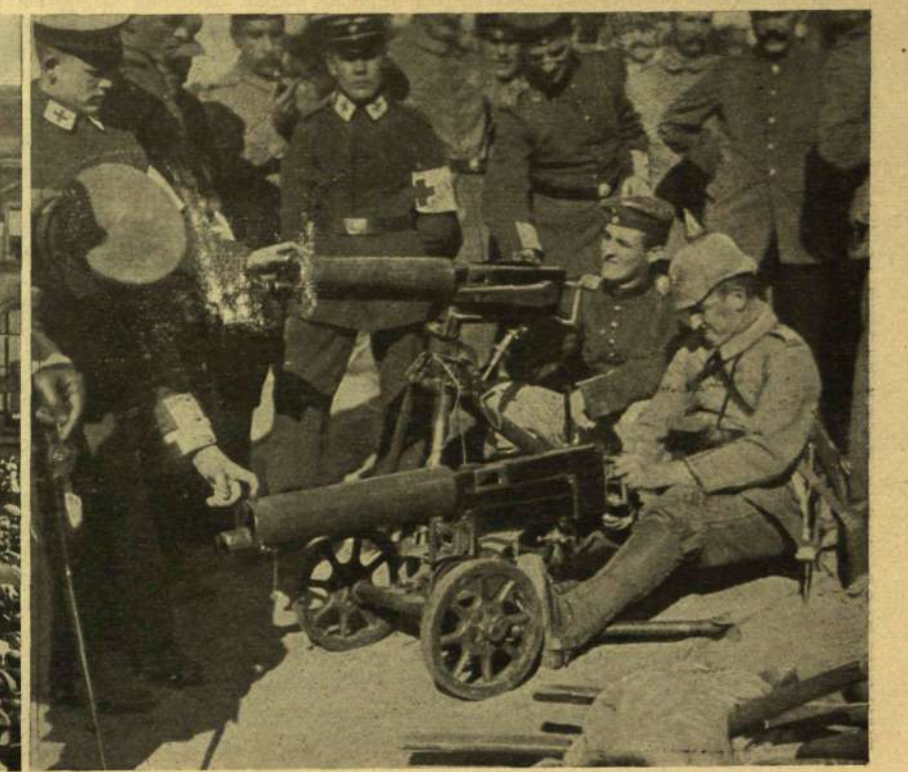
HÁBORÚS KÉPEK.

FELROBBANÓ TENGERI AKNA.

ISTENTISZTELET A BERLINI REICHSTAG PALOTÁJA ELŐTT.

NÉMET KATONÁK BERLINBEN AZ ELLENSEGTŐL ELVETT GÉPFEGYVEREKEL.

A 42 CENTIMÉTERES MOZSÁRÁGYÚ HATÁSA LOUCIN EGYIK ERŐDJÉN.

FRANCZIA ÁGYÚK A BRANDENBURGI KAPUNÁL BERLINBEN.

NÉMET TRAIN BELGA FÖLDÖN.

OROSZOKTÓL ZSÁKMÁNYOLT PONTONOK.

HÁBORÚS KÉPEK.

A GRODEK MELLETTI CSATÁBAN FOGLYUL EJTETT OROSZ KATONÁK. — Jelfy Gyula kiküldött tudósítók felvétele.

PÁRIS OSTROMA 1870-71-BEN.

II.

A nemzetország tagjai napi egy franc 50-et kaptak. Picard pénzügyminiszter ellenezte ugyan díjazásukat, mert állítása szerint ez 800.000 franc napi kiadást jelentett. Abban állapotok meg, hogy csak az kapja meg a napidíját, a ki erre való igényét érvényesíti. Ez az intézkedés bizonyára nem nagy összeggel apasztotta a kiadást. A nemzetország fizetése nem járult hozzá a város kétségbejött gazdasági helyzetének javításához, mert a ki nemzetőr volt, otthagya rendes foglalkozását, mely kétszer-háromszor akkora keresményt biztosított számára, de munkát követelt s inkább élt abból az egy franc 50-ből, melyet a semmittevésért kapott. A diszpenzációs házasságok száma igen nagy volt, — a legtöbb természetesen olyan, melyben vőlegény és menyasszony ugyanazt az utcát és ugyanazt a házszámot jelentette be lakásul. A legszegényebbek, a koldusok, a kik tisztán könyöradományokból éltek, nem jártak a legrosszabbul. Némely városrészekben a kenyérlús-, fa-, rizs- és szén-utalványok ezreit osztották szét. Ebben nemcsak emberbaráti, hanem óvatossági szempont is nyilvánult, mert attól tartott a hatóság, hogy a lakosság ezen rétege, ha enni nem kap, rablásához fog folyamodni. Ha egy asszony, gyermekével a karján, valamelyik ételosztó konyhánál jelentkezett, kapott ebédet utalvány vagy pénz nélkül is. De Páris lakosságán kívül gondoskodni kellett a vidéki menekültek ezreiről is, kik lakóhelyüket elhagyták s a fővárosban kerestek oltalmat.

Érdekes, hogy Párisban az ostrom alatt is állandóan napirenden volt a színházak kérdése, dacára annak, hogy a rendőrség betiltotta az előadásokat. Voltak ugyan, a kik nem találták összeférhetőnek a nemzet gyászával a színházi előadásokat, de a másik párt győzött, mely azt állította, hogy Páris unatkozik, megfelelő műsort könnyen össze lehet állítani és még humanus szempontokra is tudott hivatkozni azzal, hogy a színházak megnyitása igen sok szegény embernek visszaadná elvesztett kenyerét. Az újból megindult előadások bevételének egy részét mindig valami jótékony célra fordították. Ezek az előadások azonban nem a rendes párisi színházi esték díszes képét mutatták. Világítás alig volt, a közönség nemzetőrökből és rendes napi ruhájukat viselő hölgyekből állott, a színpadon díszletek nem voltak, a színészek utcai ruhában játszottak s a klasszikus műsor hazafias darabjainak felvonásai között hazafias költeményeket szavaltak. A nagy páholyban, melyben néhány hónappal előbb még a császárné ült, lábadozó sebesültek voltak láthatók s mindenki tekintete ő feléjük fordult. Egyes körökben általában a bizalom mindvégig nem tűnt el teljesen, a mit — egvilágosabban a legelső francia tudományos

egyesület eljárása bizonyít. Az Institut de France egy tagját léghajón Algériába küldte a napfogatókózas tudományos megfigyelése végett.

E hetekben történt a posta szervezése is léghajók útján. Léghajógyár gondoskodott kellő számú léghajóról s ha kedvező szél fújt, útnak engedtek egyet-egyet. A porozok azonban értesültek a léghajóindításokról és vagy felgyújtani, vagy felőni iparkodtak őket, a mi gyakran sikerült is. Mikor Párisban ezt észrevették, a léghajókat csak az éj leple alatt merték útnak bocsátani. Az indulás rendszert valamelyik pályaudvarról történt s a kiváncsiak tömege állta körül azokat a bárkat, kiket a léghajó a postával együtt magával vitt. A postagalambokat is csak ily módon lehetett az ország déli részeibe juttatni. Egy ily postagalamb hozta november 15-én azt a hírt Párisba, hogy Orléans felől nagy sereg indult Aurelle de Paladines vezetése alatt a főváros felmentésére. Páris újból bizni kezdett, napról-napra várta az új híreket, de hiába, míg csak meg nem tudta ennek a seregnek a vereségét is. Páris ezen utolsó reményesség eloszlását az ostromló sereg vezérével tudta meg. Trochu tábornok, Páris kormányzója ugyanis december első hetében ezt a levelet kapta:

Versailles, 1870. december 5-én.

Hasznára lehet Excellentiának tudni azt, hogy a loire-i hadsereg tegnap Orléansnál vereséget szenvedett és hogy ezt a várost német csapatok elfoglalták. Ha Excellentiát valamelyik tisztje útján meggyőződést óhajtaná szerezni erről, útlevelét adnék neki, hogy odamehessen és visszajöhessen.

Fogadják tábornok úr mély tisztelettem kifejezését, mellyel vagyok alázatos és engedelmis szolgálója.

Gróf Moltke, vezérkari főnök.

Trochu tábornok, kinek ez egyszer életében megadatott szellemesnek lenni, így válaszolt:

Páris, 1870. december 6-án.

Excellentiád úgy gondolta, hogy hasznomra lehetne tudni, hogy a loire-i hadsereg Orléansnál vereséget szenvedett és hogy ezt a várost a német csapatok visszafoglalták. Van szerencsém megköszönni értesítését, melyet nem tartok szükségesnek az Excellentiád által kijelölt módon verifikálni.

Fogadják stb.

Trochu tábornok, Páris kormányzója.

E közben beköszöntött a tél, mely Párisban rendszerint enyhe szokott lenni, ebben az esztendőben azonban szokatlanul kemény volt. A nélkülözések nőttön-nöttek, a felhalmozott élelem pedig fogytán volt. Kenyér miatt ugyan nem kellett aggódni, bár Montmartre-on s a szomszédos városrészekben a kenyérrhiánytól való félelemből zavargások fordultak elő. Egy elkeseredett csapat minden kenyeret magával vitt, a mit csak a városban talált. A kormány megijedt ettől és eseitől s hogy meg ne ismétlődjék, ünnepélyesen kijelentette, hogy

búza van bőven és ígéretet tett, hogy bármi történjék is, a kenyér árusítását semmi körülmények közt sem fogja korlátozni. Az események bebizonyították, hogy ez rövidlátó intézkedés volt, mert végül mégis csak rá kellett szánniok magukat a korlátozásra s jobb lett volna első naptól kezdve megállapítani az adagokat, a mi által a város ellenállása legalább egy hónappal hosszabb lehetett volna. A lisztet óriási pazarlások történtek. Még a lovaknak is lisztet adtak, mert olcsóbb volt a zabnál és szénánál. Kétszersültet is sokan készítettek belőle s mindenki raktárt rendezett be szekrénye sarkában, éhínség esetére. A mikor meg a kétszersült gyártását tiltották el, mindenki pirítva tette el a későbbi napokra szánt adagot. Fokozta a lakosság félelmét Bismarck kijelentése, hogy a kormány gondoskodik Páris élemezéséről a kapituláció utáni napokra is, mert ő nem törődhet vele. Mikor végül 300 grammal megállapították a napi kenyérporciót, már nagyon kevés liszt állott rendelkezésre.

A marha- vagy birkauskor ekkor már csak az emberek emlékezetében élt. Egyedül lóhúst lehetett kapni. Hová lett az ostrom első napjainak tartózkodása ezzel az akkor még szokatlan eledellel szemben? A vendéglős nem merte ugyan ételapjára írni, de minden vendég tudta, hogy az a «marhahús» a mit eszik, egykor nyeret viselt a hátán. Természetes dolog, hogy minden egyéb élelmiszer ára is felemelkedett, a vaj kilója felment 50 francig. Egy káposzta ára 6 franc volt, levelenként árulták s a melyik gazdasszony azelőtt nyulainak restelt volna ily keveset adni, most büszkén tette lóhúsos fazekába. Újévkor már gavallér számba ment az a ki, egy fél kiló krumplit vitt ajándékba az ismerős családnak.

Kevéssel a karácsonyi ünnepek után a németek megkezdtek Páris bombázását. Január 5-én hullottak az első gránátok a város utcáira és házaire. A Luxembourg-kerthe és a Mont-parnasse-temetőre hullottak az első. Szegény emberek összekeresték a szét hulló szilánkokat és eladták, mint emléktárgyat. Ha még meleg volt, 50 centime-mal többet ért. A hol egy lecsapott, körülötte mindjárt csődület támadt, úgy, hogy a hatóság kénytelen volt tiltani a lakosságot, hogy ott csoportosuljon, a hol egy gránát lecsapott. Plakátokon figyelmeztették a közönséget, hogy gránátok ellen azonnali hasra fekvéssel kell védekezni, úgy nem érik az embert a szilánkok. A párisi nép ezt is trefára fordította s ha sár volt az utcán «jön a gránát» kiáltással lehálasára kényszerítette a gyanútlan járó-kelők. A bombázás tulajdonképpen nem nagy kárt tett a városban, legfőkébb a boltok kirakatát zúzta össze, az épületeket azonban csak igen kis mértékben rongálta meg. Autenilben egy vendéglős cégtáblául ezt írta ki: A gránátok találkozó helye (Au rendez-vous des obus) a mivel nyilván nem elretenteni akarta vendégeit.

Január 27-én végre értesült Páris lakossága további sorsáról a hivatalos lap ezen közleményéből: «Addig, míg a kormány egy felmentő seregbe számíthatott, kötelessége volt mindent megtenni Páris minél hosszabb megvédése érdekében. E perczen, bár seregeink még talpon vannak, a háború viszontagságai az egyiket Lille falai alá, a másikat Lavalon túl, a harmadikat a keleti határra szorították. Így tehát minden reményünket elvesztettük, hogy közelünkbe érhessenek s élelmiszerkészletünk állapota sem engedi meg, hogy tovább várjunk. Ily körülmények közt a kormány feltehetően kötelessége volt tárgyalásba bocsátkozni. A tárgyalások most folynak. Mindenki megértheti, hogy a részleteket súlyos kellemetlenségek nélkül nem közölhetjük. Azt azonban már ma is remélhetjük, hogy nemzeti souverainitásunk meg lesz védve a nemzetgyűlés azonnali összehívása által; hogy a fegyverszünet célja a nemzetgyűlés azonnali összehívása; hogy a fegyverszünet alatt a német hadsereg el fogja foglalni az erőöket; hogy érintetlenül megőrizzük nemzetiségünket és hadseregünk egy hadosztályát s hogy egy katonánkat sem vizsgál ki a város területéről.»

Páris e szomorú telének epilógusa csak márczius másodikán játszódott le, mikor a győztes német hadsereg Páris utcáin végig vonult.

König György.

A HOHENZOLLERNEK.

Kerek ezer esztendeje annak, hogy Burchard gróf, a ki bizonyára jó vitéz vagy ügyes diplomata lehetett, 914-ben megkapta Nagy Károly császártól a *sváb hercegséget*. Ez az első, történelmi hitelességi adata ama család emelkedésének, a melynek mai koronás feje nemcsak mint a világ leghatalmasabb császára, hanem mint a nagyszerű örök élő világhíróriának is leggrandiózusabb alakja áll a viharzó milliók fölött.

Mert a sváb herceg ivadékaiból fakadt ki a Hohenzollernek folyton új dicsőségekben, folyton magasabbra hágó pályája. Burchard herceg nemzetsége már a harmadik generációban megoszlott. — Egyik unokája az ősi Söller vár birtokában Zolorini Burchard-nak, a második Hohenberg grófnak nevezte magát. Kemény és harcoss lelkek: a vérség köteleke nem ölelte egymáshoz sziveiket, sőt egyéb ellenség híján egymáson töltötték ki szilaj indulatukat. Állandó volt a viszály a két ág között, oly engesztelhetetlenül, hogy mikor a Hohenberg-család külön életének hetedik nemzedékében 1486-ban kihalt, dús birtokai tömegett nem a másik ágra, hanem Austriára, Pfalzra, Württembergre és Badenre hagyta. A másik ág akkor már rég nem viselte a Burchard nevet. A Zolorini-ból Zollern lett még 1115-ben, a mikor I. Frigyes volt a ház feje, a kit két hasonló nevű utódja követett e méltóságában, III. Frigyes, a ki 1264-től 1297-ig szerepelt, igen kiváló ember volt és nagyban gyarapította háza fényét és tekintélyét. 1291-ben a *nürnbergi várgrófságot* kapta hűbérről a *dürnkruzi* csatában, mint Habsburg Rudolf híve, ő vitte a császári zászlót.

Hat Frigyes állt már a Hohen-Zollern-család élén, a mikor — nagyobb rangban — újra kellett kezdeni a számozást. Hatodik Frigyes ugyanis 1415-ben megszerezte magának a *brandenburgi örögrófságot* és mint *választófejedelem*, helyén valónak érezte, hogy ez új dátummal új korszakát indítsa meg most már dinasztiaivá lett családjá történetének. Eldobta neve elől a *Hatodik* jelzést és így lett a *második Első Frigyes* a Hohenzollernek sorában. A második, de nem az utolsó. Mert a história nem érte be vele, hogy a választófejedelem legyen az utolsó és legmagasabb rang, a meddig ez az igen tehetséges és szűrőzőan egészséges család az események sugárján fölemelkedik. Mohón azonban nem adta oda, a mit számára tartogatott. Tizenegy Hohenzollern követte egymást közel három évszázadon át Brandenburg trónján, a mikor s tizenkettediknek, a ki szintén Frigyes volt, az új sorban a *harmadik*, megint megadott, hogy — *Első* legyen. Ez 1701 január 18-án történt, a mikor *Harmadik Frigyes* brandenburgi választófejedelem I. Lipót császár engedelmével sajátkezüleg *Első Frigyes Poroszország királyává* koronázta magát. Az ő fia volt az *óriások barátja*: Frigyes Vilmos király nagyon érdekes, szarnokian kemény egyéniség, a ki a tulajdon fiát, a későbbi Nagy Frigyes, ki

akarta végeztetni (a herceg tudvalevően szokással mentette meg az életét), de ez a szarnok uralkodó vetette meg a porosz hadsereg nagyszerű szervezésével nemzete félelmetes katonai hatalmának alapját. A szellemi nagyság iránt nem igen volt fogékony, de rajongott a testi nagyságért. Oriásokkal vette magát körül és Frigyes Vilmos szelleme még ma is él abban, hogy a *gárda-hadtestbe*, a melynek a parancsnoksága Berlinben székel, de a melynek a legénységét egész Poroszország területéről válogatják össze, százhetven czeniméternél alacsonyabb férfit be nem soroznak. Ma a gárda-hadtestbe csak nemesi családok sarjait sorozzák: Frigyes Vilmos idejében a gárdába való fölvetéssel együtt járt a nemesiség megkapása. Egész sereg porosz család tehát nemesi rangját úkapja óriási természetek köszönheti. Érdekes, hogy míg Frigyes Vilmos, az izzig-érig katonakirály soha egy háborút se viselt és egy talpalatnyi földdel se gyarapította országát területét, fia, a «katonának nem való» Nagy Frigyes, költők és tudósok barátja, uralkodásának igen nagy részét viszontagságos, de végül diadalmas háborúk viharában töltötte, a mely háborúk Európa vezető államává tették a területében is roppantul megnövekedett Poroszországot.

Százhetven esztendeig ültek a Hohenzollern ház Frigyesei és Frigyes Vilmosai a hol megnövekedő, hol összezsugorodó Poroszország trónján, a mikor a történelem újabb rangemeléshez juttatta a dinasztiait. Ez 1871 január 18-án történt, tehát ugyanezen a kalendáriumi napon, a melyen 1701-ben a harmadik Első Frigyes fejére tette a porosz királyi koronát. Ez a *császár engedelmével* történt: 1871 január 18-ikán pedig a német fejedelmek kiáltották ki *Vilmost*, Poroszország királyát a német birodalom császárájának a levett francia császárság földjén Versailles világhírű palotájában.

Tavaly volt huszonöt esztendeje, hogy II. Vilmos császár, mint a harmadik Hohenzollern az egységes Német Birodalom élén elfoglalta azt a trónt, a melyet közvetlen elődje, az édesapja, jóformán nem is érintett, mert *Frigyes Vilmos* három hónapos uralkodása egy gyógyíthatatlan beteg hosszú halálos tusája volt csupán. Jellemrajzot írni II. Vilmosról most bizonyára fölösleges lenne, már csak azért is, mert nincs és talán ama korzikai óta nem is volt nemzet sorsát intező fejedelmi ember, a ki a maga *egyéniségének* azt lehet mondani *historiai varázsszával* az egész világ figyelmét és érdeklődését úgy lekötöni tudta volna, mint ez az igazi Imperator. Ez az egyéniség a maga tevékenységében szinte példátlanul dús, széles és szakadatlan fölradásában érintkezést keres a cselekvő élet egész fölülével és mindennemű megnyilatkozásával. Megteremtí az uralkodásnak azt az új stílusát, a mely valósággal a nemzeti becsvágy egyetemének, teljes summájának személyesítőjévé és állandóan működő energiájává teszi az uralkodót. A nemzeti hatalom, a nemzeti jólét, a nemzeti művelődés, a nemzeti izlés, a nemzeti ősi erények kifejezője, kovácsa, szószólója,

ügynöke, apostola, prédikátora, hadvezére és — utazója. Villámoló Caesar és takarékos nyárs-polgár, hadvezér és lelkes, kereskedő és földesgazda, hogy mindennek példája lehessen.

Mikor a trónra lépett és riasztó energiával tolt el az útjából az örökölt rend bálványait és félistenét, köztük magát Bismarckot, hogy a maga szellemének szabad teret nyisson; szorongó aggodalom vonaglott át Európa szíven: mint a hogy egy nagy föllelékezés és bizalom fogadta a másik új imperátort, a ki valósággal teletűzdelt a béke olajjaival trónját, mikor lépcsőjére hágtott: az orosz czárt. A kemény császártól mindenki a békét féltette, a puha czártól mindenki a békét remélte. És ime: mi történt? II. Vilmos egy hosszú és viharos negyedszázadon át nem egyszer szinte a megalázkodás határáig elmenő önuralom árán is megoltalmazta birodalma és a világ számára a békét, ellenben Romanov Miklós, a békevár folygyujtotta a távoli Keletet és noha ebben a tűzvészben az orosz prestige egy része hamvadt el, a nemzetközi gyújtogató továbbra is a lelkiismeretlen és cselészövő orosz diplomácia maradt. A békevár diplomatai rakták le a balkáni háborúk aknáit és ők csináltak csóvát a gyülekező Szerbiából, a melylyel most lángba borították az egész világot.

A Romanov dinasztia födele alatt: egy esküvő, a siró és ájtulózó czár, egy idegbajos czárné, egy beteg és csenevész trónörökös, dözsölő és részeges nagyhercegek, intrikáló nagyhercegnők, kártyavetők, kuruzslók, és ráolvasók. Lent pedig: szolgaság, korrupció és erőrdalmi indulat.

A Hohenzollern-portán az ősi német erények melegeiben él egy egészséges, vidám, friss vérű dinasztia. Hét gyermeket dajkált a birodalom első háziaszonya: a császárné, közöttük hat fiú, széke, kékszemű, deli levante mind, még csak beteg se volt egyik se soha. Ebből a dinasztiaiból csak a régi virtuosok kultusza, józanság, egészség, frissesség, bátor és nyugodt önbizalom, az eleven lélek tevékeny lendülete sugárzott a germán világra a napfény erejével.

Ezt a háborút különben a *cousinok* háborújának is lehetne nevezni. A német császár anyja, *Viktoria* angol királynő leánya testvérnénje volt az angol király apjának, *VII. Edwardnak*: anyai ágon az angol király is, az orosz czár is *IX. Keresztély* dán király *Európa apósának* unokái. De a vérség kötelekei odafönt, a trónok magasságában könnyen elpatannak. Az orosz czár közelebbi atyafiának érezte Hohenzollern Vilmosnál Karagyorgyevits Petárt, Anglia pedig a legvadabb zarnoknokságot se tudja úgy gyűlölni, mint a konkurrensét. A Romanovokat a *hatalmi féltékenység*, Angliát az üzleti féltékenység viszi a háborúba. Hohenzollern Vilmost a szövetséges hűsége, az orgyilkos golyóval megsebesített erkölcs robbanó fölháborodása és fenyegetett nemzetének fölharsanó életöszöne. Ha a fizikai erők mérkőzését az őket mozgató erkölcsi erők természete, jelleme és értéke dönti el: a nagy összecsapás végső eredménye egy pillanatig se lehet kétséges. Szilveszter.

Jelfy Gyula kiküldött tudósítók felvétele.

LEMBERG KÖRNYÉKÉRŐL ELVONULÓ LAKOSSÁG TÁBORÁ.

KÉMEK ÁLTAL FELGYUJTOTT HÁZ.

GALICZIABAN ELFOGOTT GYANUS ALAKOK.

KÉMEK ÁLTAL FELGYÚJTOTT HÁZAK.

A harczterre kiküldött fényképészünk, Jelfy Gyula fôlvételei.

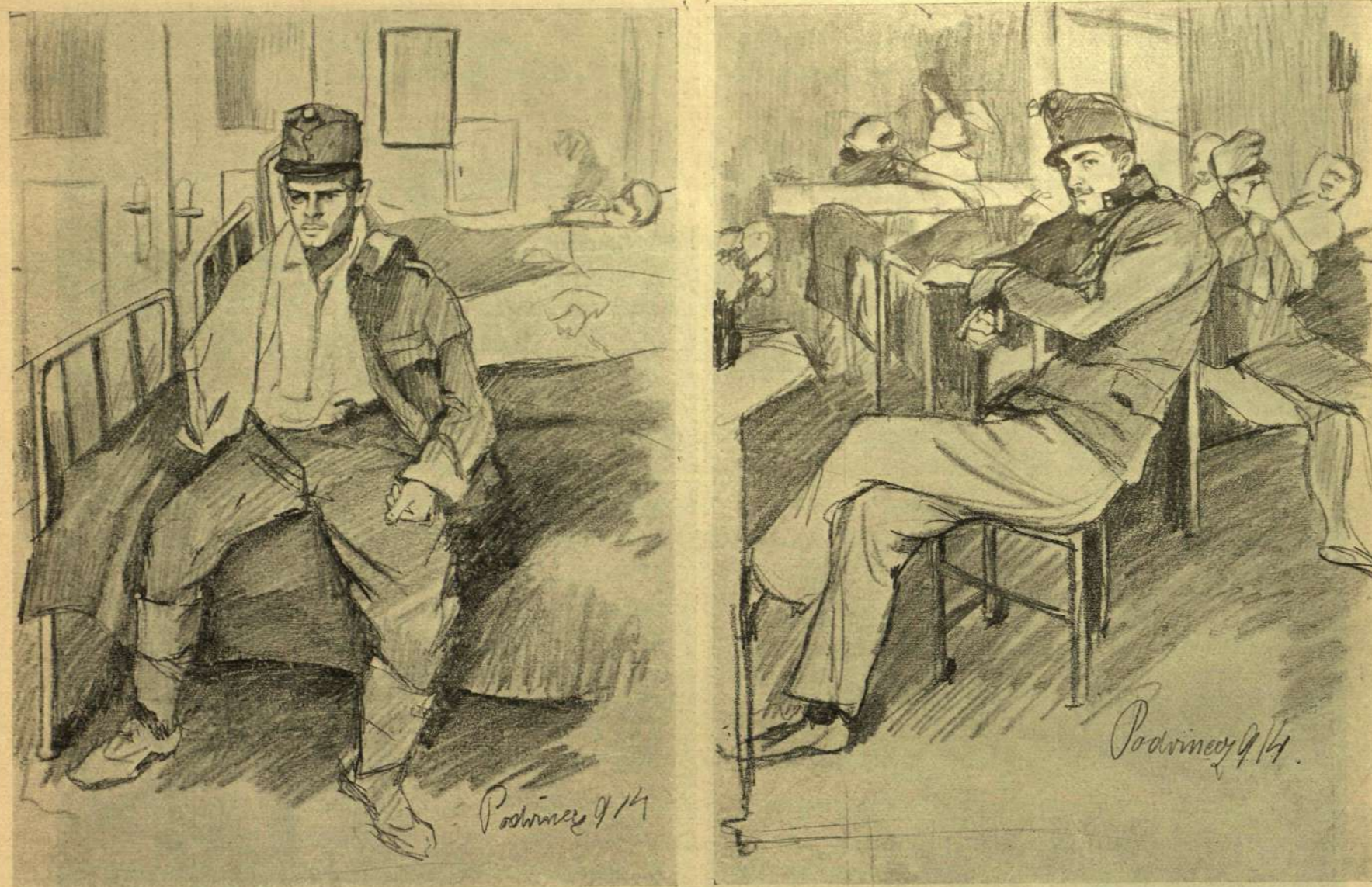

1. Csapataink kvártélyja a bilgorai zsinagógában. — 2. Elôrsôn Frampol környékén. — 3. Pihenô a harczvonal mégött. — 4. Iublin elött.

KATONÁINK OROSZORSZÁGI TÚSZOKAT SZÁLLÍTANAK.

HARCZTÉRI KÉPEK. — Egy sebesült magyar katonát fôlvétel.

SEBESÜLTEK A KÓRHÁZBAN. — Podviner Erzsébet festőművésznő, jelenleg önkéntes ápolónő rajzai.

A PATRICZIUS.

Regény.

(Folytatás.)

Irta John Galsworthy. — Angoltól Kendeffy Katinka.

Minden este, mikor abba a nagyszerű szobába vonult vissza, melyben feltűnés nélkül, minden olyan tökéletesen szolgálta a kényelmet, — azt gondolta:

— Én Istenem! Holnap elmegyek!
De minden reggel, mikor a reggelinél meglátta őt, ugyanazok a gondolatok kerítették hatalmába s voltak percenként, mikor azon kapta magát, hogy így gondolkodott:
— Megejtett ennek az egzisztenciának a várászhatalma? Én is ellágyulok talán?

Oly biztosan érezte, mint azelőtt soha, hogy a patricziusok különös, mesterkelt «keménysége» az a balzsam, mellyel az önfentartás ösztönénél fogva, önmagukat jószántukból bebalzsamozták, hogy megakadályozzák feltűnéstől témájuknak enyészését. Még Barbarában is megtalálta az a különös vízhatlan köpenyeg, melyet érzés át nem járhatott; azt a furcsa nemét az izgalnak és lírikus lágyságok iránt való bizalmatlanságuk, azt a megvetést az érzések és szimpátiák iránt.

És minden nap erős kísértést érzett, hogy durva kézzel letépje ezt az áthatlan ruhát, hogy megpróbálja, hátha tüzet fog, hátha lángra lobbantja egy érzés — egy eszme. Kétségbeesítő, fiatalos önuralma ellenére is látta, hogy a leány megérezte benne ezt a vágyat s néha úgy tetszett, mintha a megdölgöttség egy halvány erére bukkant volna benne. És ez még inkább izgatta őt.

Mégis, mikor a választás napjának előestéjén végre elbucsuzott, nem hizelegetett magának azzal, hogy egyetlen szikrát kovácsolt volna ki belőle. Igaz, hogy erre Barbara alkalmat sem adott az utolsó találkozásnál. Nyugodtan, mosolyogva állott a többi nő között, mintha elhatározta volna, hogy nem tűri meg egyszer, hogy Courtier ironikus hódolatával gúnyolja őt.

Másnap reggel Courtier nagyon korán kelt fel. Az volt a szándéka, hogy észrevétlenül távozzon. De az autóban, melyet rendelkezésére bocsátottak; — egy kicsi, holland ruhás

alakot talált, mely úgy ült, hogy a két szandálos lábacska a chauffeur hátához támaszkodott.

A lábák a kis Anu tulajdonát képezték, a ki reggeli teendői közben felfedezte az ajtó előtt várakozó gépet.

Hirtelen előugró orrocskaja alól jövő éles, magas, barátságos, de nem túlságosan barátságos hangja jól esett Courtiernek.

— Elmegy? Magával mehetek a kapuig!
— Milyen szerencsés véletlen!
— Igen. Csak ennyi csomagja van?
— Bizony, nincs több.
— Oh! De hát ez is elég sok, ugye?
— Annyi, a mennyit megérdemlek.
— Persze, magának nem muszáj tengeri malacozot magával vinni?
— Rendszerint nem szoktam!
— Oh, én mindig! Nézze, ott van Déd mama!

Lady Casterley valóban ott állott az út szélén s egy vén tölgyfa metszésével elfoglalt kertészt dirigált. Courtier kiszállt s odament búcsuzni. Lady Casterley sajtóságot morgorva szívességgel üdvözölte.

— Hát elmegy? Örülök, hogy megy, bár remélem, teljesen megérti, hogy a személye ellen semmi kifogásom s hogy szeretem önt.
— Teljesen értem.

Az öreg hölgy szeme malicziózan villogott.
— Az olyan férfi, a ki úgy nevet mint ön, veszedelmes, — ezt már megmondtam önnek.

Aztán, nagyon komolyan hozzátette:
— Az unokám Lord Harbingerhez fog feleségül menni. Ezt az ön lelki nyugalmáért mondom. Mr. Courtier ön becsületes ember, gallyer, — a dolognak nem lesz folytatása.

Courtier keze főlé hajolva felelt:
— Lord Harbinger nagyon szerencsés lesz. A kicsi öreg dámanak egy szempillája sem rezdült meg, úgy állotta a férfi tekintetét.

— Igen, szerencsés lesz uram. Good bye. Courtier mosolyogva emelte meg a kalapját. Az arca égett. Mikor az autóban ült visszanezített. Lady Casterley már a magas, vállas kertészt vezényelte munkájában. A kis Anu szakította meg Courtier gondolatait.

— Remélem visszajön. Azért, mert én is itt leszek karácsonykor. A testvéreim is, azaz,

csak Sock és Tiddy; mert Christopher igen kicsi. De most már mennem kell. Good bye! Ha! Halló, Lizzie!

Courtier látta, mint csúszik le az autóból, látta, hogy csatlakozik a kapus halvány kis leányához.

Aztán kiszaladt az autó a rétek közé.

Ha Lady Casterley ezt a befejezést előre tervezte volna, — a mit azonban nem tett, mert a Courtier nevetésére impulzív tört elő belőle, nem sikerülhetett volna jobban. Mert Courtierben ott élt a vándor gyűlölete, mely csaknem megvetéssé fajult az olyan emberek iránt, a kik mint az arisztokraták és bourgeoisok, kényelmesen letelepednek s eltervezik minden jövő cselekedetüket. Az, hogy minden egyéb gondolat nélkül, tisztán házassági szándékkal környékezze meg Barbarát, észbe sem jutott annak az embernek, a kinek kevés konvencionális morális érzéke, de annál több önbecsülése volt s az a titkos törekvés, hogy Harbingeret küsse a nyeregéből s egy házasságra törekedjen, melyben az ő szerepe nem volna jobb egy kalóznál, — ép oly kevésé tetszett annak az embernek, a ki sohasem gondolta, hogy ő kevésbé jó, mint más.

Utasította a chauffeur, hogy a Mrs. Noel lakása felé kerüljön, nem tudott elmenni anélkül, hogy ennek a veszélyben levő hajónak egy bátorító kiáltást ne küldjön.

Az asszony eléje jött a verandára. A sohasem rest asszony, keskeny, barnás keze szorításából kiérezte, hogy szimpátiát, megértést vár tőle s Courtierben semmi sem keltette fel annyira a lovagiasságot, mint egy ilyen szólan kérés. Nagyon gyöngéden szólt:

— Ne engedje, hogy azt higgyék: össze van törve, aztán erősen megszorította a kezét s hozzátette: — miért vesszen maga így el? Bűn és gyalázat!

De nem folytatta, úgy érezte, mikor az arcára nézett, hogy nem időszerű, a mit mondani akart, — ez az arca az ő mozdulatlanságában többet mondott, mint az ő szavai. Czivilizált ember módjával tiltakozott, — az az arca a természet tiltakozása volt, a szépség lázadása, mellyel az élet ölelésre hívja fel azt, a mi az életnek életet adott.

— Én épen most takarodom, kezdte újra. —

Tudja, maga és én nem vagyunk ezeknek az embereknek valók. Itt nincs élete a szabadság madarának!

Az asszony megszorította a kezét s bement a házba, ott hagyva Courtier, hogy nézze azt a levegőfoltot, melyen fehér alakja állott, Courtier mindig különös, oltalmazó vonzalommal volt Andrey Noel iránt s ez az érzés, — kevés bátorítással, — valami sokkal melegebbé változhatott volna. De mióta ebbe a fonák helyzetbe jutott, a világért sem tett volna olyant, a mi letörölje annak a megnyugtató érzésnek a hamvát, hogy feltétlenül bizhat benne. És most, hogy az ő tekintete másfelé irányult s az asszony ebben a keserű fájdalommal vergődött a testvér bősé indulatát érezte, mikor az igazság és sajnálat összeesküsznek, hogy kigunyolják a nővérét.

A chauffeur; Trith szava szakította félbe sőt álmodozását.

— Lady Barbara, sire!

Az ember tekintetét követve, fent a sziklás csúcs tetején, Ashman Folly felett egy lovas szobor rajzolódott az ég peremére. Azonnal megállította az autót s kiszállott.

A romoknál érte utól Barbarát, egy fal mellett állott, mely eltakarta az uttól, mint egy isteni véletlen, mely mindig segítségére jön annak, a ki keresi.

Nem tudta, vajjon Barbara látta-e közelébe, de szívesen odaadta volna mindenét, a mi nem volt sok, — ha a vastag szürke kabát s a puha rózsaszín, hátán keresztül beláthatott volna abba a titkos rejtekbe — a szívébe. Ha egyetlen egy pillanatig megszűnne minden a mi a földhöz köti s azt a fehér életet élhetné, a hol nincs barriere a férfi és nő között! Megzavarodott, mikor a leány ajkán ülő mosolyt meglátta, az a mosoly olyan volt, mint az első tavaszi virág, mely áttör a föld felszínén, hogy gúnyolódjon a tavaszi széllel. Ki tudta volna megmondani, mit jelentett az a mosoly! Pedig azzal díszkedett magának, hogy megérti a nőket, mert nem egyvel volt már dolga.

Meyer-Waldeck tengerészkapitány, Kiaocsu kormányzója.

De csak ennyit tudott mondani:

— Ez a véletlen boldoggá tesz!

Aztán hirtelen ránézett s úgy találta, hogy a leány sápadt és remeg.

— Londonban találkoztunk! szólt Barbara s ostorával megérintve a lovát, átlövagolt a heggyen. Egyszer sem fordult vissza.

Courtier visszatért az ingoványon átvezető útra s beülve az autóba mormogta.

— Frith, kérem, gyorsabban.

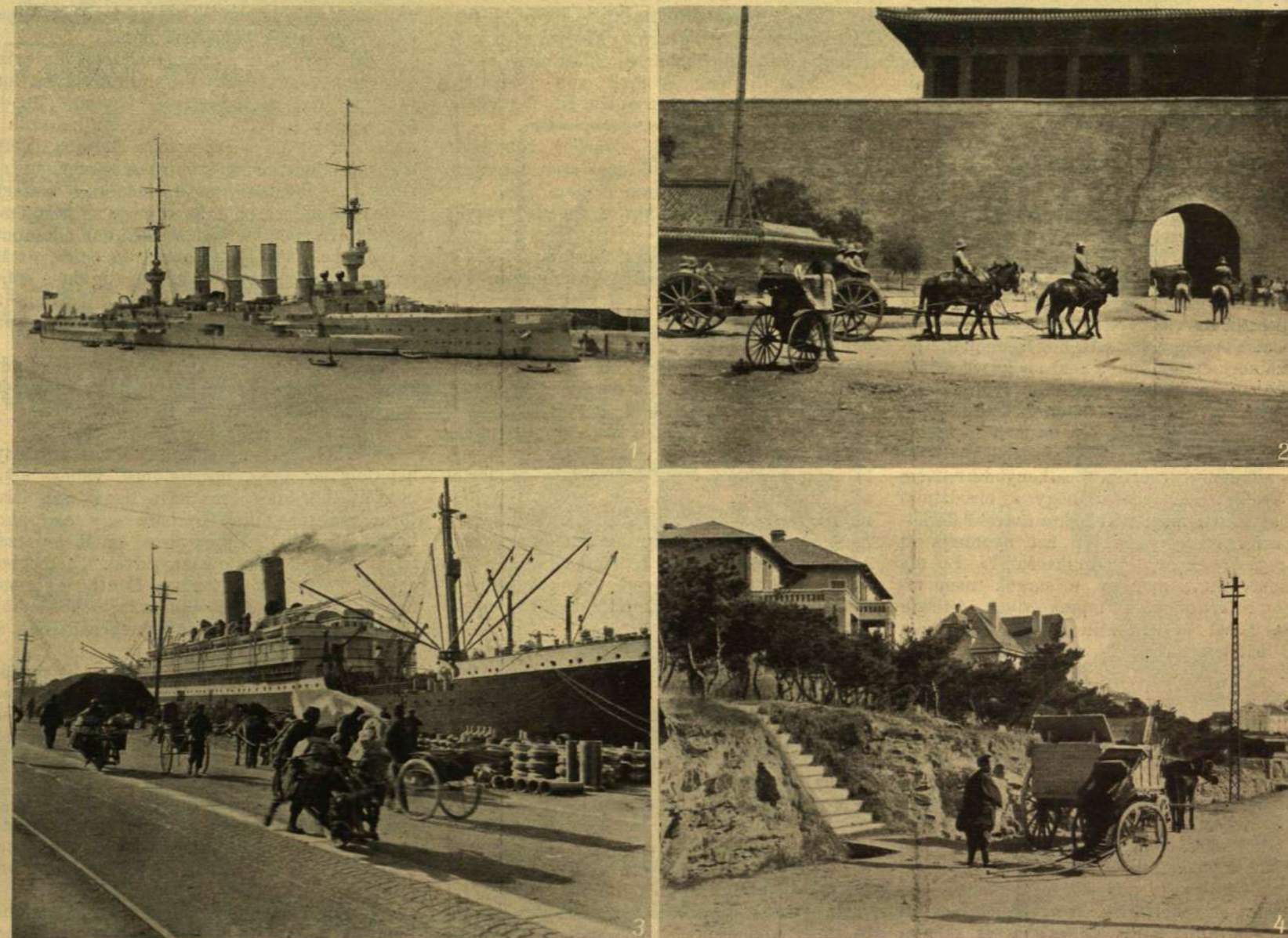
XXII.

Már javában folyt a szavazás, mikor Courtier Bucklandburybe ért. Részben, nem természetellenes kíváncsiság a választás eredménye iránt,

részben az a titkos, öntudatlan vágy, hogy még egyszer lássa Barbarát, — volt az oka, hogy az állomás helyett a vendéglőbe hajtott s elhatározta, hogy bevárja a választás kihirdetését. Kísételt a fő utczára s figyelte a hangulatot.

A politikai hit hamvát rég letörölte az élet annak a szárnyáról, a kit annyit csapkodott a világ ezerféle szele, oly sok tarka s lángoló politikai színt, látott, hogy az unalmas kék és kétes sárga nem keltett fel benne nagyobb áhitatot. Mindkét szín feltűnően nyugodtan hagyta s nem zavarta meg filozófikus gondolatait. S mégsem tudott megszabadulni tőlük, márt azért sem, mert kék és sárga volt s a harmadik szín a piros, melyet mindkét párt a maga színéhez csatolt, sem hirdette elégedően, hogy egyik sem tagadja meg a másik erényét, ellenkezőleg, Courtiernek úgy tetszett, mintha azt jelentené, hogy mindenik vágyik az ellenfele véérére.

Azonban csakhamar megérezte a részrehajlatlan, talán sarkasztikus arczár vetett tekintetből, hogy mindenki még az ellenfelénél is jobban gyűlölte a filozófus szemlélet. Oszatlan lelkesedéssel dobott volna mindenki feléje egy követ abban a perczben, a mikor feltűnt közöttük. A filozófus szemét, azzal az átkozott pártatlanságával s ostoba szokásával, hogy minden dolognak átlásson a burkolatán, megnézze, vajjon mi van benne, Courtier érezte, hogy úgy tekintették, mint az igazi ellenfelet, az örök ellenségét az apró kővér «éteyek»-nek, a kik kék vagy sárgába öltözve tolokodtak, meg-meg botlottak, gyalázták egymást, kékre verték egymás szemét, véresre az orrát. Ezeknek a kicsi, komoly pompás teremteseknek, a kik hátra soha, csak előre tudtak nézni, — természetszerűen gyűlöletes volt a minden felé forgatható filozófus szem. Minden utczasarkon, minden ablakban, minden falon egy-egy ilyen nagyon kék vagy nagyon sárga testű kis hetvenkedő harcos, kezét vékony pengéjű kardjára téve, ajkát vékony hangon trombitájához szorítva, — elállotta a polgárok útját s igye-

1. Csingtau védő német hadihajó. — 2. Hazatérő német tüzérek. — 3. Kereskedelmi hajók a kikötőben. — 4. A villanegyedből.

CSINGTAU, A NÉMETEK KHINAI KIKÖTŐJE, MELYET MOST A JAPÁNOK OSTBOMOLNAK. — Dr. Képe Viktor tanár félvétel.

kezett meggyőzni minden egyes embert, hogy ő — csakis ő nyitja meg a Westminster kapuját a jelölt előtt. Láthatóan, nem sok közül volt a választókhöz, a kik — gyűlölvé a bizonytalanságot, szenvedélyesen óhajtották, hogy meggyőzzék őket arról, hogy — a mint az eset kívánta, kék vagy sárga apró tények menthették csak meg a hazát. Mindeneknek kétség-telenül egész sereg oka volt arra, hogy egyik vagy a másik párthoz tartozzon. Például fontos ok lehetett, hogy az apjaik is oda szavaztak, hogy a kenyérükre milyen párti vaj volt kenve, hogy a mult alkalommal a másik párttal szavaztak; hogy jól meg gondolták s erre az eredményre jutottak; hogy ártatlan kék, vagy naiv sárga srő beszélt belőlük, hogy a Lord az egyetlen érdemes ember; vagy mert "Bucklandburynek csak Chicox kell!" illet legjobban a szájába; és mindenek felett az volt a legnagyobb ok, hogy a mint ők a legjobb hitük s korlátolt elméjük szerint tudták, az igazság ebben a perczben kék vagy a sárga volt.

A keskeny fő-utca zsúfolva volt szavazókkal. A magas termetű rendőröknek nem akadt dolguk. Az a bizonyosság minden oldalán, hogy nyerni fognak, mindenkit megnyugtatott s jókedvűvé tett. Még nem vált szükségessé, hogy betörjék egymás fejét s bár élesen figyeltek, hol kerül elő a közös ellenség, a mindent látó fölény szem, — Courtieren kívül még csak egy öreg embertől volt látható, a ki bizkival haladt keresztül a városan s lezállt, hogy megkérdezze, mi az oka a nagy gyülekezésnek.

Bár Courtier gyanusan nézett minden kék és sárga "tényre", tagadhatatlanul nagyszerűnek találta a lelkességét, mellyel a doigot végezték. Akarat égett bennük. Hónapokig készültek erre a napra, és hónapokig is akartak róla beszélni. Úgy látszott, nagyfontosságú vallási ceremóniának tekintették, mellynél nagy érzeseket kell latba vetni s ez annak, a ki maga is a cselekedetek embere, természetesen, talán patetikusknak tetszhetett, de semmi esetre sem adhatott okot gúnyos megvetésre.

Már késő délután volt, mikor a zsúfolt utcán felvonult egy hosszú sor hirdetést vívó ember. Mindeneknek a mellén s a hátán lógott a plakát, melyen — szép halványkék alapon, nagy erős, sötétkék betűk adták tudtára mindenkinek:

"Újabb komplikációk!"
«A veszedelem nem szűnt meg!» Szavazzon mindenki Lord Miltonra s a kormányra s mentsek meg a birodalmat!

Courtier megállott s különös megvetéssel nézte a hirdetéseket. Ez a plakát nemcsak keresztül gázolt újra a békéről táplált édes álmain, de valami olyant is látott benne, a mit a nem filozófus szem észre sem vett. Az egész nemzeti élet értékeltségének a szimbólumát látta, úgy tetszett, hogy kimondhatatlan szomorú epitaphium a nemeslelkűség sírján.

Azonban pártszempontból mi volna érthetőbb? Hát nem volt feltétlenül szükséges, hogy minden csepp kék vér, ha nem is kékké, legalább zölddé fessen meg egy-egy csepp sárga vért, — mielőtt egészen beakonyodik? Nem volt eszlehatatlan igazság, hogy a birodalmat csak az menti meg, a ki kékre szavaz? Tehetnek arról, ha egy kék lap az új nyomatja ki ma reggel: "Újabb komplikációk?" Ép oly kevésbé, mint a hogy a sárgák nem tehetek róla, hogy a lapjuk ilyen feliratu cikket közöl: "Lord Milton éjjeli kalandja." Az ő kötelességük csak az volt, hogy nyerejenek s becsületesen harcoljanak. A sárgák sohasem harcoltak becsület-sen s a legbecstelenebb taktikájuk mindig az volt, hogy az ellenfelet vádolták tisztességtelenséggel, pedig ez a vád, valóban csak a vádokat tette nevetségessé. A mi az igazságot illet! Az, a mi segítségére volt a világnak, hogy kék legyen, az magától érthetően az igazság, az a mi az ellenkezőt tette, ép oly természetesen nem az! középvét nem volt! A férfi, a ki ezt így látta nem volt hülye, de nem volt igazi polgár sem.

Hogy a sárgák komoly meggyőződésének hitelt kellett volna adni? Dehogy, a sárgák sem hittek a kékekben soha!
Bár Courtier mindezt tudta, ez a hirdetés annyira gyűlöletes volt neki, hogy ha az élete is függött volna tőle, nem tudta volna meg-

állani, hogy pálezájával végig ne verjen az egyik deszkára feszített plakaton. Az útes visszhangjára megijedt egy ponny, mely egy hentes szekerebe fogva, a jarda szélénél állott. A ponny kirögött, elszakította a láncozt s nekivágott a tömegnek. Courtier természetesen megragadta a gyeplőt, de a ló magával rántotta őt is. Egy kutya futott el előlük. Courtier megböklött s elesett. A ponny keresztül vágatott rajta s patkójával megütötte a fejét, a rugástól pillanatra elvesztette az eszméletét, de gyorsan magához tért s elutasítva minden segítséget, visszatért a vendéglőbe. Szédült, rosszul érezte magát s miután kimosta s bekötötte a csúf sebet, lefeküdt az agyra.

Miltonnak kötelessége volt, hogy keresztül menjen a városan s megmutassa magát minden szavazó helyiségben. Ez volt a nap csúcspontja. Mikor visszatért a körutjáról, meglátogatta Courtiert.

— Az az utolsó plakát! kezdte Courtier azonnal.

— Utasítást adtam, hogy bevonjak.
— Már megtette a kötelességét! Gratulálok! Győzött!

— Semmit sem tudtam azokról a hirdetésekéről!

— Édes barátom, eszembe sem jutott, hogy tudott volna!

— Ha az ember és a vágyai szent városa között sivatag terül el Courtier, még sem szokás visszaradni az úttól azért, mert útközben piszkos vízben kell mosdania. A mob...! Oh, hogy undorodom tőle!

— Annyi elfojtott düh volt ebben a pár szóban, hogy Courtier is, a ki pedig egész életét a többség ellen való harcban töltötte el, — megrettent tőle.

— Gyűlölöm az alacsony ostobaságait, a hangjának az üvöltését, az arckifejezését! Oly csúf, oly nyomorult, oly kiesinyes. Courtier, a tisztító minden kínját szenvedem át atfól a gondolatlót, hogy az ő szavazatuk által kell bejutnom! Ennek a csordának a felhasználása bűn s én keservesen bünhődöm érte!

Erre a különös kitérésre Courtier először nem felelt.

— Igen sokat dolgozott, — szóló végre; Elvesztette az egyensúlyát. Elvégre is a mob is csak olyan emberekből áll, mint maga és én.

— Nem Courtier, a mob nem olyan emberekből áll, mint maga és én. Ha úgy volna, nem lenne mob!

— Úgy tetszik, szóló Courtier komolyan, magának semmi keresete sincs ezen a gályán.

— Mindig távol tartottam magam tőle.

— Maga az érzéseit követi. En nem vagyok ily boldog.

Ezt mondván, az ajtó felé fordult.

A Courtier hangja nagyon komolyan követte őt:

— Hagyja ott a politikát, ha ilyen érzellemmel van iránta; ne tegye tönkre az életét azzal, hogy valami után... ki tudja mi után fut... és ne tegye tönkre az ő életét.

De Milton nem felelt.

Csodásan szép, csendes éjszaka volt, mikor néhány perczel éjfélt előtt a veszett ügyek bajnok, bekötött fejével elhagyta a vendéglőt s a gimnázium épülete felé tartott, hogy tanúja legyen az eredmény kihirdetésének. Olyan hang nyomán haladt, mintha valahol egy óriás állat lihegne, míg egy üres, meredek utca tetejéről meglátta a szorongó tömeget, mely a lámpák fény sugarai által tarkált sötét szőnyegként borította a teret.

A sokaság felett, magasán, a gimnázium hegyes tornyán, egy megvilágított óra széles arca dominált; és a sok ezer, lélekzetét visszafojtó váraokban egyesült szív szenvedélyesen lüktető reménye felett kiderült az ég s egyetlen felleg sem vegyült az éjszaka sötét biborszínű levegő tengerébe.

A mint a szűk utcán lefelé haladt, úgy tetszett Courtiernek, mintha a jobbra-balra ingó, egyetlen pontra szegezett fehér arczok sötét mezőbe ültetett óriás virágok volnának, melyeket szeliden himbál a szél!

Az éjszaka egy varázslásra eltűntette a kék és sárga "tényeket" s bele lehelte a sokaság szivebe az izgalom lelkét.

Pillanattal alatt megérezte a jelenet szépséges értelmét — a remegő erők kifejezését, — az erőkét, melyeket az egyensúly szelleme kor-

mányoz. És ezeknek az örök, szakadatlan körforgása a világ lelke. Ezer meg ezer szív, a mely elfelejti önmagát egy mindent betöltő izgalomban!

Egy hosszú fehérszakállas vén ember, a ki mellette állott megszólalt:

— Izgalmas volna el! Az egész világért sem mulasztottam dolga el!

— Szép, úgy-e? felelt Courtier.

— Ej! hát persze hogy szép! lelkesedett az öreg; — a negyvennyolcas nagy idők óta nem láttam ehez hasonlót. Ott vannak, né, ott... az arisztokraták!

A vén ember csontos ujjá egy balkon felé mutatott, melyen Courtier Lord és Lady Valleys ismerte fel, a mint egymás mellett állva, figyelmesen nézték a tömeget. Hátrább, egy üvegajtóhoz támaszkodva Barbara beszélgetett valakivel, a ki mögötte állott.

A vén ember tovább mormogott s Courtier látta, mint ragyog fel a szeme, mint változik át az egész lénye a mérlegtelen gyűlölettel s csodálatos vonzalmat érzett ez iránt az öreg teremtmény iránt, a kinek valami ennyire érinthette a lelke mélyét. Aztán a Barbara szemével talákozott a tekintete. Látta, hogy a leány a homlokához emeli kezét, — úgy jelezve, hogy észrevette.

Szerencsére volt annyi lélekjelenlét, hogy nem emelte meg a kalapját.

Az öreg ember újra megszólalt.

— Az úr nem emlékszik negyvennyolcra úgy-e? Hát persze, hogy nem emlékszik. Oh, akkor furesa érzés volt az emberekben! Meg tudtunk volna halni egy gondolattól azokban a napokban! Nyolcvannégy éves vagyok; — s remegő kezével megérintette a mellét; — de az az érzés még most is megvan itt bennem! Én Istenem engedj, hogy a radikális győzzön! A vén ember körül erős burgonya-szag terjengett.

Messze, a tömeg tulsó, sötét szélén néhány hang rázendített: «Way down upon the Swance ribber.»

A dallam felszárnyalt, ott lebegett egy ideig a levegőben, megszűnt, újra feltámadt, aztán elhalt.

Azután — a tömeg közepén egy stentori bariton hatalmas erővel zúgott bele az éjszaka: egy másik választási nótát.

A dal egyre nőtt, egyre erősbödött, míg minden hang — a vékony szopránról a vén forradalmár recsegő hangjáiig — egyesült; itt-ott úgy tetszett, mintha fel és le hullámanza a tömeg. Mindenki a szomszédja karjába öltötte a karját, Courtier a jobbáján egy fiatal nő kezét, baljában a vén forradalmár remegő, száraz ujjait szorongatta. Ó maga is hangosan énekelt. És a komoly, felelmes dal felsapott a levegőbe, szétterjedt jobbra és balra, aztán elveszett a hegyek között. De alig halt el az utolsó akkord, mikor ugyanaz a bariton rázendítette a himnuszát: «God save our gracious king!»

Mintha a tömeg pillanattal felémert nőtt volna s a magasra emelt kalapok mennyezete alól egetverő údrivalgás tört elő.

— Ez — gondola Courtier, — ez Hit!

Az erkélyeken is énekeltek s a lámpafény-nél Courtier látta, hogy a lord Valleys ajkai is szétvárták kissé, mintha a hang csak felve törne magának utat. Barbara egy oszlophoz hátrahajtván a fejét, magasra emelt arczal, teljes tudóval öntötte ki a szívét. A tömegben egyetlen ajk sem volt néma. Mintha az angol nép lelke kiszabadult volna a tartózkodás börtönéből s fellángolt volna ennek a dalnak az égbe nyúló esúcsain.

De egyszerre, mint egy szíven lött madár, elhalt a dal s fejével lezuhant vissza a földre. A megvilágított toronyóra alól egy sötét, sovány alak lépett az erkélyre. Többen követtek. Courtier megismerte közöttük Miltont.

Valahol, messze, felkiáltott egy hang:

— Eljen Milcox!

Hatalmas püsségzés volt reá a felelet, melyet olyan csend követett, hogy mértföldeken keresztül, tisztán elhallatszott egy mozdony sistergése.

A sötét alak előrelépett, keskeny, fehér papírlap villant meg a kezében, mely élesen elvált a kabátja fekete hátterétől.

— Hölgyek és urak. Ime, a szavazás eredménye: Milton: Négyvezernyolczszázkilencvennyolcz. Milcox: Négyvezernyolczszázketted.

A csend leesett a földre s ezer meg ezer darabra tört.

Az éljenzés és nyögések pandemoniuma között Courtier teljes erejével a balkon felé törekedett.

Látta, a mint Lord Valleys széles mosolyal előre hajlik, Lady Valleys végig húzza kezét a szemén s Barbara — keze a Harbingerében, — egyenesen, merően szembenézett vele. Megállott. A vén forradalmár még mindig ott volt mellette, könnyek peregek végig az arczán, le a fehér szakállába.

Courtier látta, hogy Milton előre jön s me-reven, halálsápadtan áll a toronyerkély karfájánál.

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Szeptember 24. A franciaországi harczterén a német nyugati hadsereg jobbszárnyán áll a harc, a francziák átkarolási kísérletei sikertelenek voltak. Keletre az argonnei erdőkig nagyobb harc nem volt; innen keletre Varenneset a németek bevették. A Verduntól délre levő záróerődök ellen támadó német csapatok győzelmesen visszaverték a Verduntól a Maason át, valamint a Toul irányából történt ellentámadásokat; foglyokat ejtettek, sok gépfegyvert és ágyút zsákmányoltak. A nehéz tü-zérség eredményteljesen támadta meg Troyont, Les Parochest, Camp des Domainest és a Yonvillei záróerődöket Francia Lotharingiában és az elzászi határon egyes helyeken a francia előcsapatokat visszaverték. A mi harcztereinről nincs hír.

Szeptember 25. A franciaországi harczteréről a hivatalos jelentés csak egyes, a német fegyverekre nézve eredményes részleges ütöketekekről számol be. A mi harcztereinről nincs semmiféle tudósítás.

Szeptember 26. Vezérkarunk hivatalos jelentése erőlyesen csafolja a hadseregünkről az entente sajtójában megjelent híreket; utal arra, hogy a lembergi esata után haderünknek a Santól nyugatra eső területen való gyűlékezése teljesen önszántunkból történik s az ellenfél megzavarni sehol sem tudta és meg sem kísérelte. Az ellenségnek a San vonalon való sikereiről szóló állítások teljességgel valótlanok. A balkáni harczszíntéren a helyzet változatlanul kedvező maradt. Az oroszok egyes kisebb csapatai a Kárpátok hegyszorosain át benyomultak magyar területe. Az üngmegeri uszoki szorosnál volt legelőször kisebb csatározás a szoros

védelmére kirendelt kis csapatunk és az oroszok közt szeptember 25-én, 26-án Máramaros vármegyében Toronyánál került összeütközésre a sor, a nélkül, hogy bármelyik ponton is sikerült volna az oroszoknak a határon behatolni. — A franciaországi harczterén a hadművelet folytatása a németek szélső jobb szárnyán újabb ütöketekekre vezetett, a melyek még eldöntetlenek. A középben nem történt semmi. A Verduntól délre levő első záróerőd, Camp des Romains, St. Mihiel mellett elesett. A von der Tann bajor ezred tűzte ki rá az első német lövegőt. A németek itt átkeltek a Maason.

Szeptember 27. Az uszoki szorosnál szeptember 26-án pár ezer főből álló orosz betört; Malomréten, Fenyvesvölgy és Csontos községek közt seregeink visszaverték őket. Máramaros megyében Toronyánál szintén folyik a csatározás az ott betört orosz csapatok és határvédelmünkre kirendelt seregünk között. Munkácsról és Husztórról nagyobb csapatok vannak útban a mieink támogatására. 27-én is több helyen átlépték a határt üngmegerében. Az ottlevő csapatok a betörő ellenséget feltartóztatták. A csatározások folytak; az ország közelékvő részeiből nagyobb csapatok mentek a mieink segítségére. — A franciaországi harczterén a francziák vasutai kihasználásával a német hadsereg legszél-sőbb jobboldala ellen nagy kerülvél oldaltámadást intéztek. Egy e közben Bapame felé előnyomuló hadosztályt gyengébb német erők visszavertettek s az előretörést egyébként is megakasztották. A harc-vonal közepén a németek támadása egyes helyeken előrejutott. A Verduntól délre megtámadott záró-erődök a tüzelést beszüntették. A német tüzérség immár azokkal az erőkkel áll harcban, melyeket a francziák a Maas nyugati partján vonultatnak fel.

Szeptember 28. A máramarosmegyei Ökörmező községben a telefonösszeköttetés megszűnővén, a közönség körében bizonyos nyugtalanság volt észlelhető. Újabb csapatok vonultak oda, miáltal a helyzet ott teljesen megváltozott. Ungvárról jött értesítés szerint Malomré környékén szeptember 27-én harcok folytak és 28-án az oroszokat ismét Uszoki visszaverték. A turjaremeti völgyben az üngmegeri haderő összeköttetést keresett és való-szerűleg talált is a Munkácsról küldött csapatokkal. Alifólag Szinna felől is nagyobb számú katonaság érkezett. Újabb jelentés szerint az északeleti kárpáti sorozatokban 28-án is folytak csatározások az orosz csapatokkal, melyeket az odérkező erősítéseink a határig nyomtak vissza, úgy hogy sehol sem sikerült az oroszoknak a határszélékről beljebb jutni. A legközelebbi jövő fogja megmutatni, pusztá demonstrációról van-e szó,

vagy nagyobb orosz haderő támadásáról, mely esetben a mi operáló hadseregünk megfelelő részeknek itt kell velük a kiüzelmet felvenniük. Az erre szükséges haderő rendelkezésre áll. A franciaországi harczterén nincs változás.

Szeptember 29. Hadvezetésünknél hivatalos jelentése szerint az északi harczterén a szövetséges német és osztrák-magyar haderők részéről megkezdett új hadműveletek következtében a Visztna mindkét partján az ellenségnek visszavonuló mozdulatai vannak folyamatosan. Bieoz mellett erős orosz lovasságot szétvertünk. A Visztnától északra a szövetséges seregek több ellenséges lovasosztályt kergetnek maguk előtt. Magyarországon a körösmézei határnál ütökét folyik. Megbízható értesülés szerint csapataink Ökörmező táján visszazoritották az ellenséget. Üngmegeréből jelentik, hogy a vasuti vonal Csontosig szabad. Csontosról szeptember indultak Fenyvesvölgybe, hogy a távirátát helyrehozzák. Ebből következik, hogy az ellenséget sikerült Fenyvesvölgyön túl is visszazoritani. Szerbiában több mint tizennégy napi makacs küzdelem után, melyekben csapataink a Drinát és a Szávát újból átlépték, a hadműveletekben rövid szünet állott be. Összes csapataink szerb területen vannak és a véres harcokban kivívott hadállásokban állják a folytonos makacs támadásokat, a melyek mindig az ellenfél veszteségével végződtek. Az utolsó harcokban összesen tizennégy ágyút és több gépfegyvert zsákmányoltunk. A foglyok száma jelentékeny, úgyisint az szökevényeké is. A szerbek és montenegrói boszniai offenzívájáról szóló hírek abból keletkeztek, hogy alárendelt ellenséges erők a saját csapataink által majdnem teljesen elhagyott Szandzsák-határterületekre törtek be. Az e területek megtisztítására irányult intézkedéseket haladéktalanul megkezdtek.

Szeptember 30. Csapatunk 28-án, az éj folyamán és 29-én reggel Uszok körül harcokat folytattak, melyek sikerrel jártak és sikerült kiverni az ellenséget, melyet egészen a galicziai Siankiig szoritottak vissza. Az egész uszoki hegyszoros ismét birtokunkban van. A harcokban az oroszok igen súlyos veszteségeket szenvedtek. A határvédő csapatok megerősítése egyre tart. Szerbiai offenzívánk sikeresen halad előre. A szerbek kísérlete, hogy ezt a Száván való újabb betöréssel megzavarják, teljes faskóval járt, mert a Száván átjött alárendelt minőségű, csekélyebb számú szerb csapatot a közelben levő határvédő csapataink azonnal kiverték az országból. A franciaországi harczterén a Maas erődökkel szemben álló német hadsereg visszautasította a Toulból, Verdunból inté-

Lohr Mária
(KRONFUSZ)
Gyár és főüzlet
VII., Baross-u. 85.
Telefon: József 2-37.

Fidkek: II. ker., Fő-utca 27. sz. IV. ker., Ekv-út 6. sz. IV., Kossuth-utca 16. V., Harminczad-utca 4. sz. VI., Teréz-kört 35. VI., Andrássy-út 16. sz. VIII. ker., József-kört 2.

Szakszerűen készített utazási felszerelések

HELLER bőröndös
czégnél
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében)
A czég üzlete 20 évig Károly-körtön (Huszár-ház) volt.

IBACH
ZONGORÁK. HECKENAST GUSZTÁV ZONGORATERMEI BUDAPEST-GIZELLATER 2 ALAPITVA 1865-TELEFON 1-69

Saját érdekében
FÉMTISZTÍTÓ KENDŐVEL.
Elszaporított fém tárgyat gyors és egyszerű keze- lésben hónapokig tartó tisztítást 3-4 sz. Minden eddigi tözsevélyes folyékony fémtisztító földimul. Sohasem szárad ki, nem kopot, nem horzol, olcsó és grórnosság. — 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Mindenütt kapható. — Kereskedőnél kérjen irgymintát.
FŐRAGTÁR: F. R. S. NER JOSEF GYÁR ÉS AL. EUDA- PEST, IV. LEB., REALTANODA-UTCA 4. SZ.

Steckenpferd- lilliomtejszappan
Bergmann & Co. czégtől, Tetschen, a/Elbe.
egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend, széplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szép- ség gondozásában való fötümulhatatlanságáért. Eszerint a legmagasabb kitüntetés! Bevásárlásnál a vásárlás! Úgyjelen nyomtatékosan a Steckenpferd védő- jegyre és a czég helyes nevére! Darabja 30 filléret kapható gyógyszerárban, drogeriákban, illatszerüzletekben, stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera Illomkremje (70 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

MARGIT-CRÉME
a forrágu hölgyek kedvenc széplő szere, az egész világon el van terjedve. P rillan hatás szerencés összehállásban rejlik, a bőr anonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utá- nozókk és hamisítják, tessék eredeti védjegygyel lezart do- hoz elfogadni, mert csak ilyen készítmé- nyűrt válnak a készítő m-nememű foto- Margit- lősséget. A Margit-crémé ártalmatlan. Margit- szappan szírtalan vegytiszta készítmény, amely a powder 70 fillér külföldön nagy feltűnést keltett. Ár / K. 1 K 20 f.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógytárban, illatszer- és drogu-üzletben.

zett újabb kirohanásokat. Az Albert városból északra és délre elnyomuló túlnyomó ellenséges haderő súlyos veszteségeket szenvedve visszavetett. Argannes táján a német támadás lassan, de állandóan nyomul előre. Elszász-Lotharingiában az ellenség a Közép-Vogézek táján előretört, támadásait a németek erőteljesen visszavetették. Antwerpen egyes erdői ellen a tüzelés megkezdődött, a belgák előretörését visszavetették, az ágyútűz alá vett erődök közül kettő elesett. Orosz-Lengyelországban Ossowiec vára ellen a nehéz tüzérség lépett harcba.

HALÁLOZÁSOK.

A harcztereken hősi halált haltak: SCHWARTNER ÁRPAD honvéderőnagya a Lublin mellett vívott harczokban. — DIEMMER MÁNÓ lovag alezredes (76. számú gyalogezred) a Polyna-Krasznik mellett vívott csatában. — WETZSLER GYULA, a második bosnyákezed századosa Grodekben 38 éves korában. — Békási Békássy Ernő cs. és kir. kamarás, huszárpapán, a katonai érdemkereszt stb. tulajdonosa 43 éves korában az orosz harczterén. — PANOS ERVIN első honvédtüzérezredbeli százados 35 éves korában a déli harczterén. — Westersheimi WETZSLER ANDOR lovag, a 32. gyalogezred századosa, az északi harczterén. — Oroszhegyi SZABÓ LAJOS György honvédfőhadnagy a 24. honvédgyalogezredben 23 éves korában. — WALTER FRIGYES, a 22. honvédgyalogezred hadnagya, a Lemberg körüli harczokban. — VILLÁNYI ÁMBRUS csurgói főerődsz és fővadászmester, a 25. gyalogezred tartalékos hadnagya 32 éves korában, az északi harczterén. — Dr. ZSILINSZKY TIBOR miniszteri segédfogalmazó a 44. gyalogezred tartalékos hadnagya a grodeki ütközetben 29 éves korában. — Dr. DOMÉNY LAJOS budapesti ügyvéd, ezionista vezér, a ki mint tartalékos honvédfőhadnagy vett részt a háborúban. — SZIGETI BENEDEK SÁNDOR, a debreczeni vívóklub vívómestere, a szeb harczterén. — LUKÁCS LAJOS egyéves önkéntes, a 38. gyalogezred káplárja, 21 éves korában a sabázi ütközetben. — Ifjabb SZÁSZ ERNŐ, a 24. honvédgyalogezred zászlós, Budapest székesfőváros hirdető vállalatának hivatalnokja 27 éves korában a harczterén.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Nagykállói KÁLLAY BÉLA nyug. törényszéki bíró 69 éves korában, Budapestben. — FESZL LÁSZLÓ nyug. székesfővárosi főreáliskolai tanár és műépítész 67 éves korában Budapestben. — BARICS ALADÁR ügyvéd,

65 éves korában Egerben. — Dr. NUBICSÁN JÓZSEF az Országos Kémiai Intézetbe beosztott gazdasági akadémiai tanár, a Királyi Magyar Természettudományi Társulat másodtitkára 54 éves korában Csorvason. — HODORÁY ANDOR eperjesi görög-katolikus egyházmegyei kanonok, pápai protónotárius-és prelátus, püspöki helynök, a Ferencz Józsei rend középkeresztése, Eperjesen. — Dr. hazsiáni HAZSLINSZKY REZSŐ főgimnáziumi tanár 45 éves korában Rozsnyón. — KUN DÁNIEL könyvkereskedő Buddha pesten. — MIKLÓS GYULA lapszerkesztő 50 éves korában Nyiregyházán.

ÖZV. JUHÁSZ MIHÁLYNÉ szül. Gátsik Anna 77 éves korában, Kassán. — ÖZV. KÜHN JÁNOSNÉ, Winyk Teréz 72 éves korában, Budapestben. — ÖZV. STEINDL IMRÉNÉ, szül. Miroszavlevis Eufémia 72 éves korában, Budapestben.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 61-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmel- lékleteket is ad, több színben művészileg ki- vitt képeket.

Hilfőzetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél- évre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság», a «Világkrónika»,-val negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadó- hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

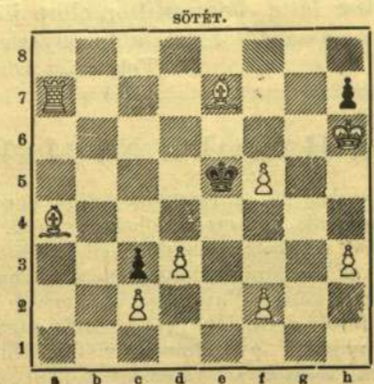
A bűnös Európa. Hát bizony elég bűnös, de aligha lehet remélni, hogy ettől a verstől megjavul. Dicsekszik a muszka czár, hogy... Zeneműveket nem szoktunk közölni. Temetnek Vigasz nélkül. Tartalom nélküli ver- sek, — fiatalos buzgás, nem költészet.

EGYVELEG.

*Halászat géppel. Kaliforniában, a Csendes- óceán partján már géppel halásznak, illetve a hálókat gép forgatja a Kolumbia-folyam torkola- tában. A nyár elején a folyamban rendkívül sok a lazac, a mely a tenger felé vándorol és a kézi hálókat nagy tömegével szétépti.

SAKKJÁTÉK.

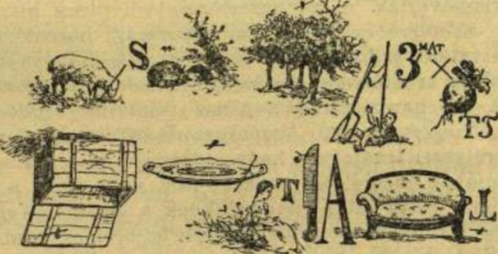
2920. számú feladvány Pauly W.-től Bukarest.

Világos.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 37 ik számában megjelent képtalány megfejtése: A halál órájában legkedvesebb az élet.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegeye-u. 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV, József-utca 4.

A Franklin-Társulat könyvkiadóhivatala a művelt köröknek teljes tisztelettel ajánlja

SZITNYAI ELEK

következő munkáit:

Ész és sziv.

Ertekezések a lélektan, nevelés tan és élet- bölcsélet köréből.

Második kiadás

Ára füzve 6 K 20 f., kötve 8 K.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium által középiskolai tanári könyvtáráknak 1147 903. számú ren- deléttel ajánlott munka.

Pedagógiai irodalmunk egyik elsőrangú terméke. — Mély tudományos tartalom, népszerű előadás. — Hivatalos bírálója többek között így nyilatkozik: «Nagyrá becsülöm, mint kiváló, tudományos művel, kiváló pszichológiai és pedagógiai cikkei miatt, melyekből az idősebb tanterfiak is, de különösen a fiatal tanárok és tanár- jelöltek sokat tanulhatnak.»

Az életfilozofia problémái.

Ára füzve 8 korona.

Számos kritikája mind megegyezik abban, hogy szerző egy böles ember őszinte okosságával tárgyalja az élet nagy kérdé- seit s műve kibékítő, nemes irányával mindenkinek rendkívül tanulságos.

A szellemi erők gyűjtése és pazarlása.

Ára 1 K 20 f.

Szerző különösen azt bizonyítja, hogy az iskolák rendkívül sok szellemi energiát pazarolnak el fölösleges, sőt haszontalan dolgokra s az okozott testi és lelki károkait soha többé nem lehet kipótolni.

A szellemi tehetségek eredete.

Ára füzve 1 korona.

A talentum és a genie születése. — Szü- löknek, nevelőknek egyaránt tanulságos értekezés.

A hibás gondolkodás.

mint a boldogulás legfőbb akadály.

Ára füzve 1 korona.

A könyvet nagy tudás, józan világnézet, erős erkölcsi felfogás jellemzik. — Mélyen- járó, becses filozófiai feljegyzések.

Lélektan és logika.

Hatodik javított kiadás.

Ára füzve 3 K 20 f.

Tanulmányok

a magyar ifjuság és a művelt közönség számára.

Második kiadás.

Ára vászonkötésben 3 K.

Egy művészelkű, mélykedélyű és széles látókörű író felettebb nevelő hatású esszai.

Levelek egy tanuló ifjuhoz.

Második kiadás.

Ára kötve 4 K.

Ezen, a nm. Cultusministerium által az ifjusági könyvtáraknak ajánlott könyv le- vélalakban mutatja be a boldogulás útját.

Szépirodalmi újdonságok

Munka. Elbeszélések. Irta Kóbor Tamás. Ára 4 K

Hamupipőke 6 Nagysága. Regény két kötet- ben. Irta Kóbor Tamás. Ára 8 K

Ki a Ghettóból. Regény két kötetben. Irta Kóbor Tamás. Ára 8 K

Kóbor Tamás-nak már néhány év óta nem je- lent meg új könyve. Ez a két regény az utolsó tíz év alatt írt munkái közt a legjelentékenyebb s egyáltalán egész munkásságából ezek tükröz- tetik legjobban az író világlátását s elbeszélő művészetének ember-ábrázolásának nem min- denestől dunnapi erejét. Mindkettő egy tárgykor- ból való s bár teljesen önálló regény, cselekvény- ben összefügg egymással.

Kont-est. Regény. Irta Szemere György. Ára 4 K

Fantasztikus regény, mely századokkal előre vetíti a magyar történetet s ebben a világlá- sában mutat rá legfontosabb problémáink meg- oldására: a jövőben, közben jellemző szatirikus rajz- zát adva közéletünknek és társadalmunknak.

A férfi szerelme. Novellák. Irta Széllől Zoltán. Ára 4 K

A finom tollú író legújabb novelláinak leg- java; változatos, fordulatos mesék, meleg hu- mor, a fantázia könnyed, tetszetős játéka és művészi előadás jellemzi valamennyit.

Vellük, értük. Elbeszélések. Irta Révész Béla. Ára 4 K

Révész Béla a fiatal nemzedékben a novella legkiválóbb mesterei közül való. Ebben a köte- tben tizenegy novellája van összegyűjtve; proletár-történetek, melyek az élet erejével tár- ják fel a legsúlyos néposztályok életét, szenvedé-seit, érzéseit.

E emberek a kövek között. Regény. Irta Tor- may Cecília. Ára 4 K

Legjelentékenyebb műve a népszerű írónőnek. Mélyen felfogott társadalmi és lélektani pro- blémát vet fel a horvát Karszt vadregényes színterén játszó regény.

Ne engedjük a madzart... s más holmik. Irta Tömörkény István. Ára 4 K

A kitünő író legújabb novelláinak és társa- zikkéinek gyűjteménye; életteljes rajzok a szegedi népéletből. Tömörkény milieu-rajzoló képessége egy könyvben sincs meg teljesé- ben, mint ebben.

A királyok. Regény. Irta Jules Lemaitre. Fran- cziából fordította Schöppflin Aladár. Ára 3 K 60 f.

A mai francia irodalom egyik legfinomabb szellemének műve.

Ezen könyvek megrendelhetők:

Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Advertisement for Gothard Sándor Diana Fegyver atelier Herény, Szombathely mellett. Includes details about gun repair and prices.

Advertisement for Rendelésnél sziveskedjék lapunkra hivatkozni. Includes a grid of numbers.

Large advertisement for Catch-Catch az előkelő körök új sportjátéka. Includes an illustration of a tennis match and promotional text.

Advertisement for Kinek van szeplője? featuring a woman's portrait and text about skin treatments.

Advertisement for Kossuth M. Gyógyszerár. Includes a star logo and text about pharmacy services.

Large advertisement for LEGSZEBB ÚTI OLVASMÁNYOK Szépirodalmi újdonságok. Lists various books and authors with prices.

Ismeretterjesztő Könyvtár

A modern, életben legszükségesebb ismereteket népszerűen tárgya'ó vál' alatt.

WILLIAMS ARCHIBALD

UJKORI HÍRES UTAZÓK

Rendkívül érdekesen és tanulságosan megírt összefoglalása az újabbkori felfedező utazások történetének.

Magyarra átdolgoz a MIKES LAJOS. Vászonkötésben 8 korona.

CHARLES R. GIBSON

A MODERN VILLAMOSSÁG

Az egyetlen modern tudományos színvonalon álló összefoglaló népszerű könyv a villamosságról s technikai alkalmazásáról.

Angolból fordította HAJÓS REZSŐ. Vászonkötésben 8 korona.

WILLIAMS ARCHIBALD

A MODERN TECHNIKA NAGY ALKOTÁSAI

A legnagyobb technikai művek ismertetése a laikus számára.

Átdolgozta PÉTER JENŐ. Vászonkötésben 8 korona.

SCOTT ELLIOT

A PRIMITIV EMBER HAJDAN ÉS MOST

A kezdetleges népek életének és szokásainak hű és érdekes leírása.

Fordította SCHÖPFLIN ALADÁR. Vászonkötésben 8 korona.

WILLIAMS ARCHIBALD

KORUNK TALÁLTMÁNYAI

A legújabb találmányok érdekes, vonzó és könnyen érthető magyarázata.

Átdolgozta SZILÁRD RICHARD. Vászonkötésben 8 korona.

Előszóval ellátta ZEMPLÉN GYÖZŐ.

Ezen könyvek megrendelhetők:

Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkesztő: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli.

A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

RENDELÉS NÉL

SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA

HIVATKOZNI

RENDELÉS NÉL

SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA

HIVATKOZNI

RENDELÉS NÉL

SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA

HIVATKOZNI

RENDELÉS NÉL

SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA

HIVATKOZNI

RENDELÉS NÉL

SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA

HIVATKOZNI

RENDELÉS NÉL

SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA

Parádi-arsen

MIG eddig a régi bér-
M-betegségek, a legkü-
lönbözőbb súlyos ideg-
hajók, a sápkór, a női
arcot életlenítő pat-
tanások s a női nem-
szervek folyással kom-
binált hurutos megbé-
tegetéseinek kezelésé-
nél csekély értékű ide-
gen vizekre voltunk utalva, addig újabbban a
kőnyekben emészthető s manapság már, minthogy leg-
előkelőbb orvosi tekintélyünk felhasználja s a fogyasztók
egész serege dicséret hatását, hazánkban csaknem kizá-
rólagos keresetnek örvend. — Egy postaláda (7 palack)
parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország, összes
postállomásaira 6 K 50 f.-ért bérrel szállít a forrástár
cs. és kir. udv. szá-
116 BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban és megbízható fűszerkereskedésben.

MARGIT

gyógyforrás, Bereg m.

A gyomor, belek, húghólyag s különösen a
légszervek hurutos bántalmánál igen jó ha-
tású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.

Megrendelhető: ÉDESKUTY L.-nál Budapestben és
a forrás kezelőségénél, Munkácsen.

TANKÖNYVEK és ISKOLAI SEGÉDKÖNYVEK

leggyorsabban beszerezhetőek

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
könyvkereskedésében

(Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. alatt),

ahol az ország minden részében
használt tankönyvek raktáron van-
nak

felhívjuk meg a figyelmet a cég jól fel-
szerelt tanszerraktárára is, mely mel-
tőn kiegészíti a több mint egy évszázad
óta fennálló elsőrangú könyvkereskedést.

Megrendelések a szokásos feltételek
mellett gyorsan és pontosan lesznek
elintézve.

Bemutjuk, hogy a n. e. közönség, mely
a céget eddig is kitüntetett osztatlan
visszatérővel, ezentúl is fel fogja keresni
rendelesével, a cég pedig hagyományos
elvetel és lelkiismeretes kiszolgálás által
oda fog hatni, hogy a bizalmat iránta
mindenképpen jöközze.

Alapítva 1878.
Telefon 13-76.

BETEGÁPOLÁSI CZIKKEKET

kötszereket
valamint teljes körhízi be-
rendezéseket, kúpanyegeket
önkéntes spolónök számára, gummikeztyü-
ket, légpárnákat stb. szállít azonnal

KELETI J. hygien. gummi-
czikkek gyára
BUDAPEST, IV., KORONAHERCZEG-UTCZA 17.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

41. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, OKTÓBER 11.

Szerkesztőiroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

AZ UZSOKI HÁGÓ, A HOL 8000 OROSZ KATONA HOLITESTÉT TEMETTÉK EL KATONÁINK.

A HOL AZ OROSZOK BETÖRTEK MAGYARORSZÁGBA. — Erdélyi felvétele.